

ХАТА

Ілюстрований журнал
ЛІТЕРАТУРИ, ПОЛІТИКИ І СУЧАСНОГО ЖИТТЯ

виходить

кожного першого під редакцією

Я. Н. Крета.

ЗМІСТ книжки третьої;

Г. Хоткевич: Цар і Гетьман. (дальше.)

К—т: З весною.

Тарас Шевченко:

Наше газетярство.

Кацалство в Галичині.

Д. Лондон — Стечишин: Лиш мясо.
(Конець)

О. Боян: Біда по лісі не ходить, але
поміж людн. (дальше.)

Одна правда з тисячу инчих.

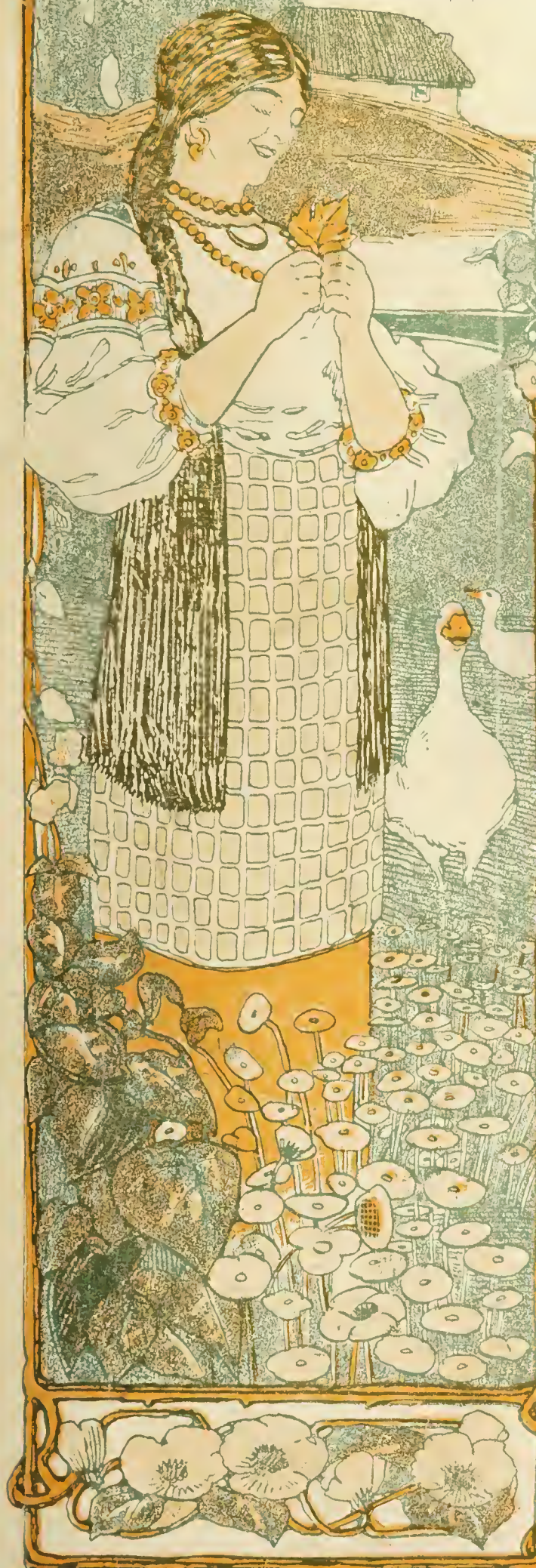
За Др. Гіппіусом — Я. Н. Крет: Ріст
і вихованє дітні до — шкільного ві-
ку.

А. Г. Сонета.

Г. Пугатин: Фармерам.

З нагоди процесу проти 101.

М. Темницький: Образець з життя.

Число 3. за Марець 1911.

— ХАТА —

ОЛНОСТРОВАНІЙ ЖУРНАЛ
ЛІТЕРАТУРИ, ПОЛІТИКИ
І СУЧАСНОГО ЖИТТЯ

Виходить кожного першого в місяці. ВИДАЄ І ЗА РЕДАКЦІЮ ВІДПОВІДАЄ Я. П. КРЕТ. Нр. Телефону Майн 3601

Адрес Редакції; 850 Main St. Winnipeg, Manitoba, Canada.

Цар і Тетман

ІСТОРИЧНА ПОВІСТЬ

За Мордовцем — Г. Хоткевич

(Дальше)

V.

А війна царя Петра з королем Карлом все точилася і точилася. Карло подумував, з'єднався Петро з польським королем Августом — Карло розбив Августа у пень і гнався тепер за Петром. І куди він побіжить — чи на Москву, чи на Петербург чи на Україну — того не міг рішити Петро.

І от коли він був у такому роздумуванню — прийшла до него несподівана новина: гетьмен Мазепа з усією Україною переходить на сторону Карла!..

Перо випало з рук Петра, коли він почув сю вість. Вже не раз були різні паговори

на Мазепу, але не справджувалися. Не вірив і тепер цар Петро, хоч тепер доносив не хто инший, як сам генеральний судия Кочубей.

Цар поручив розвідати усю справу Головкину, а також Павлови Ягужинському — і от вони вже третій день довідуються, що і як. Головкин задає мукн Кочубесви та судії Пекрі, а Ягужинський розбирає папери. Він, здасться, все прислухається — чи не чує стонів? Се-ж катують там деє батька тої дівчини в квітках і коралях, котрої от уже п'ять літ не може забути Ягужинський.

— Мотря... Де вона тепер бідненька? Що з нею? Тоді їй було п'ятнадцять літ, а тепер двацять. Чи пригадує вона мене, як я плакав у них в саду? Ні... де там. Може вона давно вже заміж вийшла.

Але параз очі Ягужинського здивовано зупинилися на папері, котрий лежав перед ним. Що се?... Він схопив папір... руки тремтять... Се її ім'я, Мотрі... Але хто до неї инше, хто?

„Мос, серце кохане, Мотренько... Щастя мос і радість, як би ти їхала до мене;

тільки ж розважив я — який кінець з того може бути, а ще при помочі твоїх родичів”...

— Хто ж се такий, хто? Нема підпису.

Ягужинський зімняв листок і хотів кинути його у вікно, але опам'ятав ся: сей лист знаходить ся при доносі генерального судії Кочубея на гетьмана Мазепу. Таких паперів не викидають. А то й сам, чого доброго, за вікно вилетить.

Але от другий лист писаний тою ж самою рукою.

„Мое серденько! Тяжко я закурих ся почувши від дівки таке слово, ніби ти зазле мінї маси, що я тебе при собі не задержав, а відіслав до дому. Але розваж сама — що би з того вросло. Та твої родичі по всьому би світу розголосили, що гетьман узав у них дочку у ночі гвалтом і дежить у себе замість підложниці.

— Так се вона до гетьмана ходила? Так се вона була у него, а він відіслав її назад до родичів? — і Ягужинський хвитає руками за голову. Те, о чім він думав п'ять літ, що не виходило з пам'яті й серця ні під реї гармат на полі битви ці в церкві на службі Божій — те все тепер відразу розбило ся... А він ще так ждав, що може таки цар піде його за чимось туди, до Диканьки... І от...

І від болю падає Ягужинський головою на папери... А в сю хвилину на дверях стає цар Петро.

— Що, Павле — заснув на паперах?

Ягужинський скочив, як опарений.

— Я не сплю, царю... Се я задумав ся над сими листами.

— Над якими? — і цар підійшов до столу.

— Се донос на гетьмана. Я ще не всі прочитав.

— Ну як — знаходить ся що не-будь?

— Знаходить ся, царю...

— О!.. Як? Кажеш знаходить ся про зраду? — і лице царя зробило ся страшенне — А ну покажи де.

Ягужинський подав листи Мазепи до Мотрі. Цар уважно читав. Потім подивив

ся на Ягужинського.

— Ну? Що ж тут такого? Тут про кохаче говорить ся, а кохане не зрада. Що ж ти тут вичитав?

— Та я не про зраду, а про кохане й вичитав...

— Ну, се не біда. Любити й Христос велїв. А ну що там ще.

„Мое серденько... Тяжко болїю, що сам не можу з тобою довше поговорити. Зрештою коли воли, родичі твої, тебе дурають ся — їди знов у монастир, а я вже знайму, що тоді чинити...

— Бідна дівчина, похитав цар Петро головою, — не солодко мабуть і їй жило ся у батьків. А чи ти її бачив, Павле? Я-ж послав тебе колись з паперами до Кочубея.

— Бачив, царю.

— Яка ж вона?

— Вона, царю, чорнокоса, лице біле, очі чорні — і вся у квітках була.

— А чи красива?

— Такої краси я ще й не бачив, царю. За дверми почули ся кроки — то приїшов Головкин. Голене лице, горбатий ніс, карі з жовтиною очі — все це було якесь обридливе. Ноги були обтягнуті червоними панчогами.

— А, Гаврило! В червоних панчогах — з катівні значить.

— А якже, якже, царю — Щоб крові не було видно.

— Ну, що ж Кочубей говорить?

— А каже, що брехав я на гетьмана. Що то все з-за доньки. Тяжко за доньку мінї було, так я на гетьмана вигадав.

Цар Петро задумав ся. Рукою він перебірав папери. Потім, передумавши, сказав:

— Так, так — нема тут зради, я бачу. Прилетена з-за дівчини... Жаль мінї Кочубея, але що робити... То поставлю так: відіслати усіх доносителїв Мазепи — цехай робить з ними, що хоче. А на красавиці тій я сам його ожению. Сам і сватати буду і посаженням батьком...

Ягужинський слухав се, а лице його

блідло, блідло ..

VI.

Прийшов великий 1709 рік.

По сніжних полях, що розстелили ся на схід від Сулі, їдуть кіньми якісь їздці. В переді всіх на чорнім з білою зіркою кони, з далекоглядом у руці і з великою шаблею коло пояса їде якийсь молодий чоловік.

Щось дивне, не зрозуміле на лиці у него. Брови лежать надзвичайно високо; ніздрі що хвиля роздують ся, як у рогячого норвистого коня, а очі якісь сірі, шореткі уперті — все то звертало на себе увагу кожного. Одежа на ній не богата, вивалена у сніг, чоботи не знати коли обчищували; за те кінь убраний по царському і вишцелений.

Коло сего їздця, теж на добрім коні, їде зовсім молодий ще парубчак. Він не зводить очей з першого їздця і первово стежить за кожним його рухом. Рожеві його лица обвітрило, а чисті очі весело дивлять ся в перед.

По другім боці першого їздця на білім коні, на високім козацькім сідлі їде — гетьман Мазена. За ним Пилип Орлик, Войнаровський і инша українська старшина.

Перший їздець се був не хто инший як Кароль XII. шведський король. Він задумчиво дивив ся в далегінь, мов би напружуючи ся розгадати — що там, далеко далеко за снім білим полем.

— А звідси, ваше величество і до Азії недалеко: всього кілька миль, — на чистій латинській мові сказав Мазена.

— Так? — повернувши ся в сідлі, спитав король.

— А так — Бо Донець вважали учені люде границею, а Донець дуже близько звідси.

Кароль нервово підняв ся на сідлі, оглянувшись, відшукав очима худого з сухим носом генерала і сказав:

— Чи чуєте, пане Реншільде? Ми скоро до Азії доберемо ся.

— О, ваше величество! — сказав молодий парубчак. — Ви йдете слідами Але-

ксандра Македонського.

Сей хлопчик — се був Максиміліян, герцог Втенберський. Він був захоплений воєнною славою шведського короля і приїхавши до него, просив позволення поучити ся військовій справі. Кароль прийняв його і томив його тепер суворим життям жовніра, як сам вів: скакав з ним цілими днями на коні, слав разом з ним на сніг і на голій землі.

— А до Січи Запорожської далеко? — спитав король гетьмана.

— Далеко, ваше величество, — відповів Мазена, все о чимось тяжко думаючи.

— Але не далі, як до Азії?

— Ой ні далі.

І знов задумався Мазена, дивлячи ся далеко-далеко. Невесело йому, дуже невесело на душі. Сьогодні прийшли вісти з України... сумні вісти... Нарід боїть ся скинути з себе московське ярмо... минули часи Хмельщини. Батурин тримав ся добре, але взяли його Москалі, взяли й розгромили, спалили, каміня на каміні не лишили — так готували.

А що було в Глухові, на раді, коли вибирали нового гетьмана замість Мазени! Що було після ради!.. Проклинали Мазену. Цар стоїть, високий, страшний, а поши, архирей, протопопи і дяки вигукують над Мазениним портретом: „Анатема! Анатема! Анатема — аж собаки виють по Глухові від того страшного співу... А потім кат прив'язав портрет на мотузок і волік через увесь Глухів, а потім повісив на шибенці...

Невесело, невесело старому гетьманови. І давно чув він себе самотним сиротою, а тепер тут, коло сего чужого короля побачив себе зовсім покинутим. Всі майже полковники — і Апостол Данило, і Галаган, і Чуїкевич, і Покотило, і Гамалія, і Невіщанин, і Лизогуб, і Сулима — всі побігли до царя. Продали Україну.

Все перевернуло ся. Перевернуло ся і щастя Мазени і розкидало ся в порох...

Що непокоїть мудру голову гетьмана? — спитав нараз король.

Мазена думав зовсім про що иншого і

відповів не одразу.

— Мою сїду голову непокоїть молодий загал ваного величества — відповів він поважно.

— Як? В чім річ?

— Ваному величеству угодно було особисто поїхати в поле на розгляд, але ми не посміли відпустити вас самого, бо се ж не польованє на зайців, ваше величество. Ми можемо наткнути ся на москалів або на донських козаків.

— О, княже сарматський — засміяв ся молодий король. — Для мене досить одного того Гінтерсфельта, аби не бояти ся цілої орди диких москалів. Чи гетьман бачив мого богатира? Он там він їде обіч старого Рекшильда.

І Кароль показав на білявого шведа з білими повіками й червоним носом.

— Сеї Гінтерсфельт їхав раз в Стокгольмі під склепінєм воріт міста, ухопив ся за гак, що був в те склепінє вмурований і підняв себе разом з конем... Але як довго зима стоїть у вас тут в Сарматії.

— А так, ваше величество. Се не була зима, такої я й не пригадую у нас на Україні, живу вже я давно. От уже скоро цвітень, а поле знов укрило ся снігом, мов зимов.

— Скоріш би уж тепліло, а то мої люди хоріють і вмирають від сих холодів. Скоріще б до Запорожжя дібрати ся, а вже звідти на Москву, а з Москви на Неву, а вже з берегів Неви заженемо царя Петра на Сибір — нехай там царює.

— Так. На Запорожжі треба кріпко стати. Запорожжє — се гніздо, з якого завше вилїтали чорні круки на Москву.

Досить пізно вже вернув Кароль з сеї своєї проїздки. Підїзджаючи до табору, він побачив в нїм надзвичайний рух а найбільше в козацькїм відділі. Видно було, що козаки й шведи підкидали шапки, щось голосно кричали, сміили ся, обіймали ся. Гомін стояв над табором надзвичайний.

— Що се пане, запитав король.

Орлик, не чекаючи довго, притне коня острогами, й поскакав в перед, посвїчуючи червоним верхом своєї шапки. Але про-

скакавши трохи, зупинив ся й крикнув:

— Косте! се ти?

— Пилипе! Друже!..

І, не злїзаючи з конєй, переспили ся на сідлах, обняли ся й горячо поцілували ся. Підскакав Мазепа.

— Гордієнку! Батьку отамане кошовий!.. — закричав він радісно.

— Чолом ясновельможному панови гетьманови.

— До нас, з Запорожжя?

— До вас, пане гетьмане. За пеньку України.

Підїхав і король. Мазепа зараз представив кошового.

— Се кошовий отаман славного війська Запорожського Низового — Костянтин Гордієнко.

Сказавши се, Мазепа обернув ся до кошового.

— Кланяєш ся, батьку отамане, його величеству королеви шведському славним військом запорожським?

— Кланяю ся, — відповів Гордієнко і низько поклонив ся.

— Дуже радий, дуже! радий — весело відповів Кароль.

А тим часом запорожці, догадавши ся, що се король приїхав, почали кричати: „Бувай здоров, королю! Бувай здоров на многая літа!”

На radoцях король приказав учинити бенкет запорожцям на славу. Смажили баранів, повикочували бочки з питвом, понаносили рижних мисок, ковчів — і почало ся бенкетованє. Тут же помістив ся й Кароль з усіми своїми приближеними і з усією к зацькою старшиною.

Обід вийшов дуже веселий. Король жартував, навіть Мазепа повеселів трохи. Запорожці почали танцювати і так подобали ся королеви, що він, бажаючи чимось привітати вільне запоріжське лицарство, сам наляв вештерського вина до великої дорової срібної чаші і велїв піднести найблизшому запорожцеви.

Гінтерсфельт, переважаючи ся як медвідь, підійшов до запорожця і простяг до него руку з чашою

— Чого тобі? — спитав запорожець.

— Та нії, сучнієні! закричали товариші.

Запорожець узяв чашу, перекинув її у рот, мов у прірву, і полюбовавши ся в чаші, положив її до своєї бездонної кишені. Гінтерфельт тільки дивав очима і не знав що на те сказати, а запорожець відступив до него і сказавши: „почоломкаємо ся, братіку”, міцно обняв і поцілував.”

Гуляли запорожці. Розсправивши вуса, підобравши ноги, взяли ся у боку і сядили такого гонака, що аж земля дуділа. Танцювали й молоді й сидовусі діди. „Оттак, дітки.., Оттак треба,” — приговорювали вони і серіозно, мов виконували який громадський обов'язок, вибивали ногами. Наче хотіли показати усій тій молоді, як то мусять йти гонак, як його танцювали батьки й діди ще з давніх часів.

Де-не-де почали вже бороти ся. Здоровий Гінтерфельт пішов пробувати своєї сили. Знайшов ся й охочий до него — той самий, що узяв королівську чашу.

— А-ну, братіку, давай.

Почала ся боротьба. І козак і Гінтерфельт, обхопивши один одного, почали топтати ся на місці, широко розставляючи ноги. Все дужче й дужче напружують ся, риють ногами. Нарешті козак підняв шведа, мов відобраз його від землі, але ні перекинути через голову і змінити під собою не міг. Ставши знов на ноги, швед напружив ся, підігнув ся трохи колінами під свого противника — і не встигли козак доколя моргнути очима, як запорожець перелетів через голову шведа і гинув об землю.

— Ого го-го!..

— Холла! Холла! — забили в долоні шведи, а більше всіх молоденький Максиміян.

Честь запорожців була зачеплена. Вони почали кричати:

— Задери-Хвіст! Дядьку Задери-Хвіст! Нете сюди!

З товпи вийшов плечистий запорожець з короткими руками, обрубкуватими ногами. Лице добре, м'яке.

— Чого ви, вражі діти?

— Та-ж Голоту побороти! Дивіть ся — рачки лазить. Запорожець свиснув.

— Фю-фю!.. Хто ж се так його?

— А он той бугай швед.

Запорожець підійшов до Гінтерфельта, змірив його очима і знова приєхнув.

— Ну, давай, — коротко сказав нетім і кинув геть шапку.

Мовчки обняли ся. Можна було би подумати, що се приятелі зустріли ся. Стоять — і ні з місця. А обличчя червоніють; чутно як сопуть і все тиснуть один одного.

От запорожець уже подасть ся, гнеть ся. Того й дивись — поконас шведський бугай. Пропало тоді славне вісьько запорожське. Осоромить дякько Задери-Хвіст усю козаччину.

Але в сю хвилю запорожець упав на одно коліно і так труснув шведом, що той своїм черевом ударив ся об голову запорожця, страшно ознув — і впав, як довгий, на землю... А запорожець уже спідів на нім верхи і, діставши з-за хляви ріжок з табакою, нюхав, прихвляючи: „П.. Добра табака.”

А тим часом у другім місці запорожці запіяли зі шведами справжню сварню. Одного шведа вже зарубали. Вже повихоплювали ся шаблі, як прибіг кошовий і гетьман і вся старшина.

— Що ви робите? Назад я кажу! — крикнув кошовий.

Прибув і Кароль. На землі валяв ся убитий швед. Трохи далі лежав Гінтерфельт, поведучи очима в небо.

— Що тут стало ся? — спитав Кароль суворо. — Убійство? Тут він побачив Гінтерфельта — і аж відступив назад.

— А се що? Мого Гінтерфельта? Хто се?

— Вони бороли ся, — пояснив Мазена, — то от сей запорожець й поборов вашого велита.

Кароль нічого не відповів. Він тепер тільки зрозумів, з якими людьми зіткнула його доля.

(Кінець буде)

К-т.

З ВЕСНОЮ.

Поволочене небо туманом й імлою;
Вітер бе крильми з широких низів
І тікає зима, розстає й з водою
Геть полинула з просторих степів.

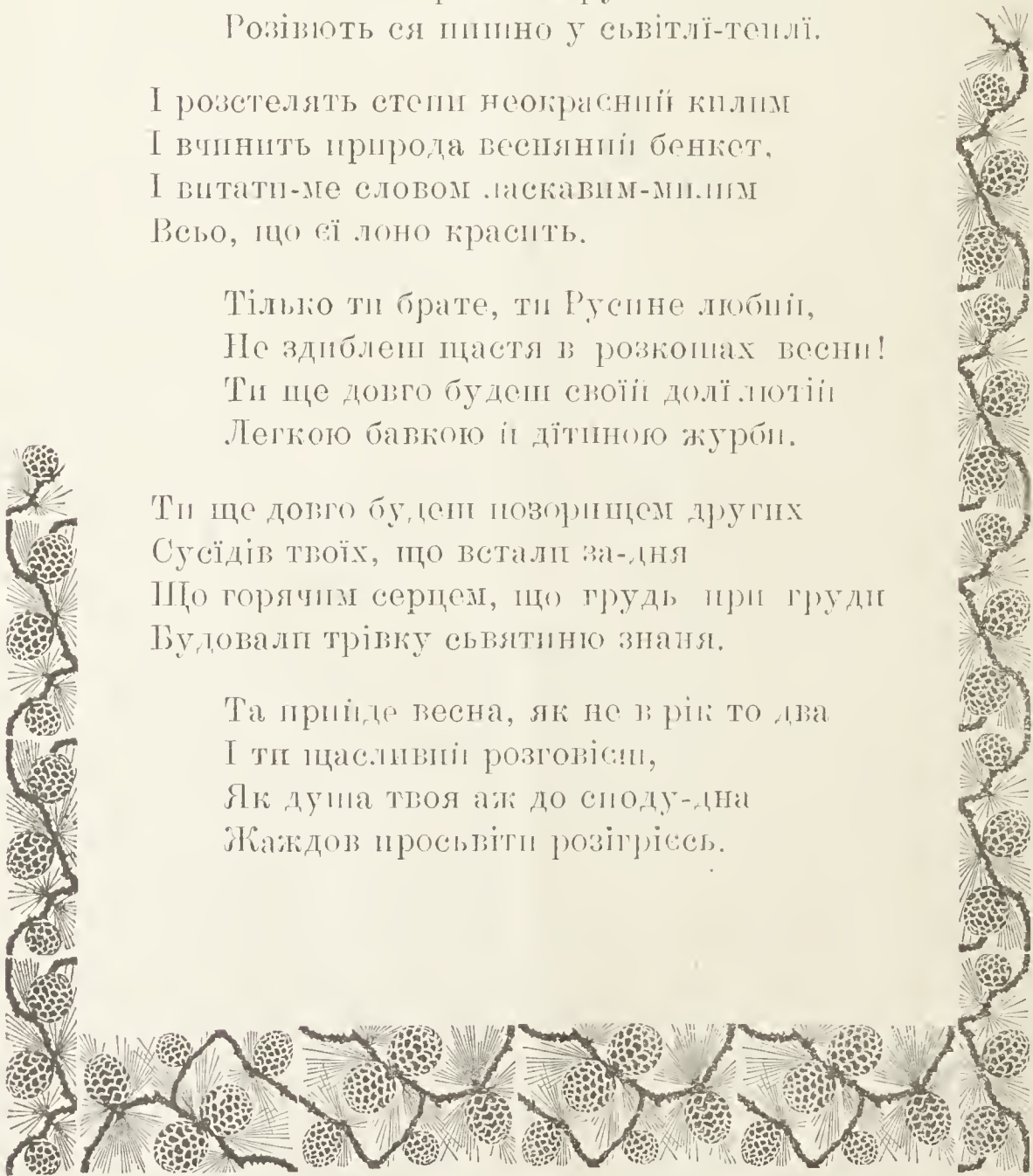
Ось розгорнуть ся хмари і з ясної стелі
Сонце ударить на лоно землі
І квітки й барвінок і рута зелені
Розівують ся пишно у світлі-теплі.

І розстелять степи неокрасній килим
І вчинить природа весняний бенкет,
І витати-ме словом ласкавим-милим
Всьо, що єї лоно красить.

Тільки ти брате, ти Русине любий,
Не здиблеш щастя в розкошах весни!
Ти ще довго будеш своїй долі лютий
Легкою бавкою й дитиною журби.

Ти ще довго будеш позорищем других
Сусідів твоїх, що встали за-дня
Що горячим серцем, що грудь при груді
Будовали трівку сьвятиню знаня.

Та прийде весна, як не в рік то два
І ти щасливий розговісиш,
Як душа твоя аж до споду-дна
Жаждов просьвіти розітрієсь.

Тарас Шевченко

Дня 26 лютого минуло 50 років від смерті великого борця, що цілий свій вік боровся за свободу своїх братів та громади кидав на тих, котрі на бідний наш люд наложили кайдани. 50 років минуло, як замовкло його огненне слово, що загрівало, підносило і за-

палювало до боротьби усе масу українського народу. Сей борець — то Тарас Шевченко. Що народдошній здобув, до чого доборовся — усе то завдячує сій могутній силі Шевченкового слова — бо ніхто лишнє його слово вляло в серця народу, запал та віра в успіхи нашої боротьби.

Шевченко був і буде усе милим, усе великим для українського народу, тим більшим, що Він не лише словом кликав до боротьби, але й сам боровся, не лише з книжок знав, що тернить народ, але й на своїй шкідливості наші нагаї. Шевченко — євнівак безправних кренаків. В своїх чудових віршах виспівував він усе долю українського мужика, в своїх віршах сказав цілому сві-

тові про терніня народа, усею вкінці душою ненавидів тих, що угнетали нашого брата, що забрали тому братови волю.

От за що ми цїнимо і величаємо безсмертного Тараса, от за що рік-річно уряджуємо і на заморекій Русі в его честь ве-

черниці, от за що іменуємо наші читальні, наші товариства його великим Іменем.

Та не о само пошанованє Імені ходить, не вистарчить для нас концерт в его честь, хотяби з якими промовами чи євнівками. Нам конечно плекати в серці єї ідеї, які Шевченко голосив і за які так много тернів. Нам конечно переняти ся тою горячою любовію правди, нам конечно розсївати дальше і дальше ті думи, які Шевченко виспівував у своїх чу-

Тарас Шевченко

дових піснях, бо з єїх дум виросте наше молоде покоління і опре ся своїми здоровими грудьми тому гнетови, тому поневоленню робучої людщини, в яких ми день — у день переживаємо.

Хата

ілюстрований журнал літератури, політики і сучасного життя

Одинокий місячник того роду на заморській Україні.

Видає і за редакцію відповідає: **Я. Н. КРЕТ**

Адрес редакції і адміністрації:

„CHATA”

850 Main St. WINNIPEG, MAN.

Телефон: Main 3604

„The Home”

monthly magazine for Ruthenian people in North America

J. N. Kret, Publisher & Editor.

Offices: 850 Main St. Winnipeg, Man.

TELEPHONE: Main 3604.

Наше Газетярство.

„На канадійських Українців заїшла якась газетярська епідемія“ — пише в однім з останніх чисел „Робочий Народ.“ Чи воно епідемія — побачимо пізніше, так фактом і останеться, що в останніх часах Канадійська Україна зробила на полі літератури не аби який рух. Пише всякий кого лиш навчили писати. Друкують ся

орегінальні „твори“, переклади піснї; що місяць то нове видавництво: тижневики, двотиж-ники, місячники, а ждати дуже коротко, бо лише оден рік, коли „Нова Громада“ з Едмонтону стане (після обіцянок редакторів) дневником. Знак се добрий.

Були на землі часи, коли культура народу мірила ся більш гладко витесаним камінним молотком, або зручнійше виліпленим горшком: потім настали часи, що мірою культури став камінний мур і меч. То все минуло і нині прибрали народи иншу міру для поступу людства. Коли нині говоримо про культуру якогось народа, то вперед питаємо: які культурні у него інституції, яка духова творчість его інтелігенції яке заупотреблене духової поживи его має.

Виходить яено що, одною з головнійших форм культурного і народного життя являється письменство; та питає, яка ціль нашого Канад-Укр. письменства? Поминувши сторону бізнесову, для котрої у нас дуже много видасть ся, особливо пісень релігійних трактатів, пророчеств і т. п. наше Канад.-Укр. письменство має якраз єї ідеальні ціли, які має письменство взагалі: заспокоїти всі духові потреби всіх верстов, кругів, полів і віків. Оно має якраз на ціли або в здобутю більшого знання, або в заспокоюваню релігійних почувань, або в боротьбі за класові інтереси, або вкінці в заходах коло здобутя політичної сили, чим майна. Щоби письменство відповіло своїй ціли — муєть оно бути національне, муєть подавати ся народови в приступній формі, якої головною ознакою є мова. Тільки в тій формі і через ню виключене винародовленє. Маючи бо в руках часопис чи книжку в рідній мові а до того змістом підхожу кожній групі, кожній суспільній галузі, — ми останемо все тим, чим ми є, все останемо при нашій народности, як остали американські Поляки мимо того, що у них росте на чужині вже третє покоління.

Тому, если хочемо бути добрим, культурним складником молоденької канадійської нації а хочемо бути ним яко Українці — можемо лише радіти усяким новим ви-

давництвам. З добрими видавництвами ми не боїмося ніякої асиміляції, жадної урядової мови, жадного чужого викладового язика у школах.

Однак щоб мати таку певність, треба щоб газетярство було достроєне до всіх потреб суспільности, різнородне змістом і достроєне до степеня розвою читача. Мусять передовсім будити цікавість, розвивати у читача нахил до шукання правди, заспокоювати певні означені духові потреби людні: потребу утіхи, відпочинку, науки, релігійного почування і т. п. Если таке буде наше газетярство, — тоді подай Господи його як найбільше! Тоді кожда часопись чи книжка знайде свого читача і сповнить свою культурну роботу.

Кацапство в Галичині.

Наша тижнева преса доносила своїм читачам про соромний погром галицьких москвичів з нагоди процесу проти Дудикевича, сказатиб, отамана тої гнилі і мертвоти, яку за російські рублі ширять кацапи між нашим народом в Галичині.

Ціла справа пішла з того, що на останніх виборах до парламенту, часть галицьких москвичів була невдоволена з того, що кацапські посли вступили до спільного клубу з Українцями. З того приводу зібрали кацапи до Львова віче, на котрім кацапська молодіж потурбовала своїх послів палками і яйцями. Се спричинило розлам в партії „твердих.“ Одні пішли за Дудикевичом і назвали ся таки чистої крові Москалями з Галичини, другі пішли за послами: Корольом, Давидяком і инши, та утворили партію Старо-Русинів з „Мир Вам братя“ та „Де згода в родині“ і були трошка ніби Москалі а трошка Русини. Непо-

розуміння між обома таборими росли. Дудикевич будучи на стало адвокатом в Коломні забрав в свої руки усі місцеві товариства і орудував маєтками сих товариств по своїй впадоби. Коли противний табір Давидяка довідався про погану господарку Дудикевича в касах коломийських товариств, написав брошурку і оголосив друком усі злодійства галицьких Москалів з Дудикевичом на чолі, довів, що Дудикевич платний агент московського царя і много інших его чеснот: На сю брошурку Дудикевич апітне обзивався. Лиш редактори Дудикевичівської газети, видаваної за московські рублі „Прикарпатская Русь“ назвали Давидяка: лгунь, мерзавець, подлець. За сі слова і подав Давидяк „Прикарп. Русь“ до суду, котрий покарав винних на розмірно високі кари.

Показало ся на суді, що партією Москалів в Галичині управляв ніхто инший, як російське правительство через одного Дудикевича, виїшло на верх, що Дудикевич лазив до бувшого намісника Галичини Потоцького і прирік тому поміч в борбі против Укр. народа з польською шляхтою і т. п.

Світ дізнався з уст самих руссофілів, що їх ідея і робота не на двигненє рідного народа, але на заведенє московської мови у Галицьких школах, на поклонах кровавому царю, що вони тільки й на то є, щоб затроювати для личних користей народний наш організм і руйнувати народний, визвольний рух.

Найлучший доказ вище сказаного дали московські газети, котрі пишуть ніщо иншого лиш так:

„Дудикевич багато працював над розширенєм московської мови серед інтелігенції в Галичині і навіть між простим народом. Він боровся з українським „жаргоном“ видуманим ріжними „Мазенинцями“ як Грушівський і компанія, він навіть боровся із тими москвичами, які хотять уживають етимології, однак зі страху перед правительством противлять ся заведеню московського язика в галицьких школах. Дудикевич устроїв поїздку з галицькими селянами до Почаєва і т. д. і т. д.

Після сих заяв нанятюванні не лиш

Дудикевич, яко агент московського правительства, але панятнована ціла кацапська партія, цілий табір „твердих“ Русинів (під сим іменем знало їх селянство) і показало ся, що ціла партія Москвичів в Галичині то гниль, що затроює життєнні еонки нашого народу, сотворена на нищення всього, що у того народа святє.

Маска упала з чорного лиця галицьких Москалів і світ вже знає наглядно, чого они хотіли і до чого стреміли. Пожелатиб лишне нашим „твердим“ в Канаді і Америці, щоб з демітовичів в експів в Галичині втворило їм очи, щоб они вернули назад до народу, з котрого виїшши, і почали працю для народного добра разом з тими, які своєю діяльністю доказали вже, що наш народ має перед собою будучність.

НАКЛАДОМ „РОБОЧОГО НАРОДА“

виїшли слїдуючі книжки для всякого книжка.

Віктор Туша:

ЯК ПОВСТАВ СВІТ?

Переклав Мир. Стечинин.

З численними ілюстраціями

Ціна 15 центів,

Навло Крат:

КРОВ ЗА КРОВ.

Оповіданє життя у Кіївщині

Ціна 5 центів.

Мирослав Стечинин:

СМЕРТЬ за 8-годинний день праці.

Оповіданє про п'ятьох чикагоських мучеників за робітничу справу. повісєних 11 новембра 1887 р.

Ціна 5 центів.

Навло Крат-Терпенко

СІЧНЕСЬКИЙ В НЕВОЛІ.

Поєма. Друге виданє з портретом Мир. Січньського та ілюстрацією Діброви.

Ціна 5 центів.

Мих. Василенко і Р. Рабів:

ЩО ДУМАЮТЬ СОЦІАЛІСТИ?

(Шість Ч. Г. Кер)

Ціна 10 центів.

Едвард Беямі:

ПРИЧТА ПРО ВОДУ.

Переклав з англ. мови Іван Савків.

Ціна 5 центів.

Джек Лондон - М. Стечинин.

ЛИШ МЯСО

[Конець]

Положив ся на один бік ліжка. Джим згасив світло і с підкував за ним на другий бік.

— І якже твоя рука? — спитав солодко Джим.

Така печальність була незвичайна і Мет завважив те і відповів:

— Сподію ся, що не грозить скаженина. Але чому ти питаєш про се?

Джим почув у собі винувне заклопотанє і в душі прокляв Метів способ ставлення неприємних питань. однакж на голос відтак:

— Я нічо. Мені лиш здавало ся, що ти зразу був нею зашпекосиний. А що зробиш зі своєю пайкою, Мет?

— Куплю пасовисько у Арізоні і поселю ся там та буду платити пшеницею, аби їдали замість мене. З кілько таких, що я хотів би бачити їх, як будуть просити у мене роботи, проклятуці. Але тепер стули собі лице. Джим. Ще промине проти часу поки я куплю те пасовисько. А тимчасом думаю спати.

Однакж Джим лежав ще довгий час не сплячи, зденервованій, здригав ся то без перестанку обертав ся, то знов нятло перевертав ся з боку на бік, коли лиш здримав ся. Діаманти все світіли йому перед очима а огонь їх приїкав. Мет, на перекир своїй природній тяжкості спав дегенько, як дика звірина чуїна і в сні: і Джим завважив, що коли лиш порушив ся, то й тіло його товариша поруцало ся з вистарчаючо аби показати, що відчуло рух і дрожить готове обудити ся. З сєї причини Джим не знав, чи лишній будив ся часто, чи ні. Одного разу спокійно, з признаками повної

свідомості, сказав Мет до одного: О, сні вже Джім. Не жури ся тими камінями. Вони не пропадуть. І Джім думав, що якраз у ту хвилю Мет спав цілком певно.

Пізним ранком Мет пробудив ся з першим рухом Джіма і відтак оба вже не спали а вилігували ся аж до полудня. Тоді встали оба разом і почали убирати ся.

— Я виїду і куплю газету і трохи хліба, — сказав Мет. — Ти приготуй каву.

Коли Джім слухав сего, очі його несвідомо липили Метове лице та заблукали на подушку, що під нею була вязка, завинена в хустинку. І сейчас Метове лице перемінило ся в зівіряче.

— Вважай, Джім, — заворкотів, — ти мусиш вважати на справедливість. Бо як зробиш мені свинство, то я тебе справляю. Розумієш? З'їм тя, Джім, ти знаєш се. Зубами зловлю тя прямо так за горло та ехрунаю тя як біфштік.

Його опалена шкіра почорніла від напливу крові, а споза губів внекалили ся його забруджені тютюном зуби. По Джімі перейшов мороз і він мимоволі закрив ся рукою. В чоловіці, що на нього дивив ся, бачив свою смерть. Лиш минувшої ночі сєї чорнолиций чоловік вбив людину у своїм руками і се не зінеувало йому сну. А в своїм серці Джім відчував низьку провину, цілий поїзд думок, за які належало ся те все, чим Мет грозив.

Мет виїшов, лишаючи його в лихорадці. А відтак ненависть скорчила Джімове лице і він тихцем кидав дикі прокляти в напрямі дверей. Пригадав собі жемчуги і посиїв ся до ліжка і помацав під подушкою за вязкою. Потиснув її своїми пальцями, аби переконатися, чи ще в ній діаманти. Заневнивши ся, що Мет не відніс їх із собою, вернувся до печі з почуттям правим. І тоді запалив у ній скоренько, наповнив чайник водою та уставив його над огнем.

Кава кипіла, коли Мет вернув ся і коли сєї кровав хліб та клав масло на стіл, Джім напав тимчасом горнята кавою. Аж коли усїв і хленнув мілька разів кави, витягнув з кишені ранішню часопись.

— Ми були далеко від дійсності. — сказав. — Я тобі говорив, що я не важу ся вгадувати, як товетий наш полов. Гляди.

Показав на заголовні букви на першій стороні. „Скора Пемезіє по слідам Буджепофа” — було там написано. — „Удушений в сні по обрабованю свого спільника.“

— Ось і маси! — крикнув Мет. — Обрабував свого спільника, обрабував його як мерзешний злодій.

— Бракус жемчугів вартости пів міліона доларів, — читав голосно Джім. Онуєтив часопись і видивив ся на Мет.

— Отсе, що і сказав тобі, — вговорив Мет. — Що, до чорта, знаємо ми про жемчуги? Пів міліона! — а наївніше, що я міг принускати, се було сто тисячів. Дальше, читай все до кінця.

Читали спокійно, голова попри голову, кава холоділа, і то сєї, то другий викрикував раз враз якийсь цікавий друкований факт.

— Рад би я був бачити лице старого Менпера, коли він отворив шпї рапо снетревалу касу у сторі, — витріщивши очі сказав Джім.

— Він сейчас побіг до дому Буджепофа. — пояснив Мет. — Скорше читай!

— „Мав відіпнети минувшої ночі парохом Саджода на полудневі моря — парох одізнив ся через надміру товарів —

— Через те ми зловили його в ліжку, — перервав Мет. — Се було справді щасте як виграти у закладі п'ятдесят протів одного.

— „Саджода відіпнула о шестій рапо.“

— Але він не всїв на неї, — сказав Мет. — я бачив, що його годинник був пакручений на п'яту. Се було би дало йому недостатком часу, коли-б я не надійшов та поклав йому „кібушу.“ Дальше!

— „Адольф Мецнер в рознуці — славні Гейторнові перли, чудово усортовані перли — оцінені експертами на 50 до 70 тисячів доларів.“

Джім урвав, аби гідко та щиро закласти, а проклїп закінчив слогами: „Сї прокляті яєчка устриць варті такі гроші!“ Відтак обливав собі губи та додав:

— Вони були хороші, нема сумніву.

— „Великі бразилійські жемчуги“, — читав далі. — „Вісімдесять тисячів доларів — багато вартісних діамантів першої класи — кілька тисячів малих діамантів вартости що найменше сорок тисячів.“

Мет добродушно усміхнувся. — Варто-б знати про дорогоцінні камені те, чого ти не знаєш.

— „Пошукувачі думають“ — читав Джим, — „що злодії мусіли знати. — зручно приглядалися вчинкам Будженофа — довідалися про його намір і слідували за ним з плодом його рабунку аж до його дому —“

— Зручно і справді! — перервав Мет. — От в такий то спосіб виробляється репутація — у часописях. Як піби мали ми знати, що він рабує свого спільника?

— В кождім разі, ми дістали товари, — скалючи зуби, промовив Джим. — Погляньмо ще раз на них.

Змившися, що двері були замкнені і засунені а тимчасом Мет добув сувій та отворив його на столі.

— І чи-ж се не красавиці! — викрикнув Джим на вид перлів і через хвилю спочив на них своїми очима. — Після експертів варті від п'ятидесять до сімдесять тисячів доларів.

— А жінки люблять такі річі, — завважав Мет. — І вони зроблять все, аби їх дістати — продадуть себе, поновнять убійство, все.

— Так само як ти та я.

— Поки твого життя, — відрубав різко Мет. — Я поновнив би для них убійство, та не ради їх, а ради того, що через них дістану. В тім то й ріжниця. Жінки хочуть каменів для себе, а я хочу їх для жінок та тих річій, що від жінок дістану.

— Щастє, що жінки та чоловіки не тих самих річій хочуть, — завважив Джим.

— Отсе й є причиною торгівлі, — згодився Мет, — люди хочуть різних річій.

В половині пополудня Джим виїхав, аби купити поживи. Коли він виїхав, Мет прочистив стіл із жемчугів, завинувши їх як перед тим і поклавши їх знов під поду-

шку. Відтак запалив у печі та почав гріти воду на каву, кілька минут пізніше вернув ся Джим.

— Незвичайно дивно, — завважив він — Улиці і крамниці і люди зовсім такі, як були давнійше. Нічо не змінило ся. А я поміж тим веєм ходжу вже мільонером. Ніхто не дивився на мене і не вгадував сего.

Мет воркнув несимпатично. Він не мав розуміння для каприсів та вибриків фантазії свого снільника.

— Купив портер гавз? — спитав.

— Кенечно, і то на цаль грубий. Чудовий! Глянь?

Розвинув мясо і показав його другому. Відтак заправив каву та упорядкував стіл, а Мет тимчасом смажив мясо.

— Тільки не спи занадто багато сеї перчиці, — перестеріг Джим. — Я не звичаєний до твого мексиканського кухарства. Ти завсеґди приправляєш за сильно.

Мет засьміявся та кухарив далі. Джим наляв кави, але вперед висипав у рубцеватий порцеляновий горщик порошок, що поспів його в папері в кишені своєї жилетки (камізельки). На ту хвилю він був обернений задом до свого снільника, але не мар, відваги глянути назад себе. Мет поставив часопис на столі, а на папір поставив горячу ринку. Перетяв кавалок мяса на дві половини і одну часть дав Джимови, другу взяв собі.

— Ідж, поки горяче, — порадив і ножем та вилками показав примір.

— Гарно, — розсудив Джим, вкусивши раз — але я скажу тобі прямо одну річ: я ніколи не відвідаю тебе на твоїм пасовиську в Арізоні, то й не потребуєш мене за прощувати.

— Або ще? — спитав Мет.

— Мексиканське кухарство на твоїм пасовиську було-б за сильне для мене. Коли я маю дістати ся до некла по своїй смерті, то бодай тут не хочу мучити своїх внутренностей отсим. Проклята перчиця!

Усміхнувся, подув сильно наперед себе, аби охолодити свої опечені уста, хленив кави і взяв ся далі їсти мясо.

— В кождім разі, що ти думаєш про

будуче житє, Мет? — снітав трохи пізнійше, дивуючи ся в душі, чому сеї ще не порушив своєї кави.

— Нема будучого житя, — відповів Мет, пристановивши ся, аби хлєпнути перший раз кави. — ані неба. ані некла. ані нічого. Дістанеш все, що тобі належить ся так в сїм житю.

— А опісля? — питав Джім у своїм нездоровім задивованю, бо знав, що дивив ся на чоловіка, що мав позадовго вмерти.

— А потім? — повторяв.

— А чи бачив ти коли чоловіка, що вмер перед двома тижнями? — снітав другий.

Джім потряс головою.

— А я бачив. Він був як сеї біфшник. що ти, та я їмо тепер. Колись отсе був бик, що буяв по краєвидї. А тепер се лиш мясо. Тільки й всього — лиш мясо. І се й є те, чим ти і я і всі люди будемо — мясо.

Мет глотнув нове горня кави і паповнив його на-ново. — Ти боїш ся вмирати? — снітав.

Джім потряс головою. — Та чого? Зрештою я не вмиру в кождім разї. Я промину та буду знов жити.

— Аби красти, брехати і поганити сьвіт ще через одне житє і в такій спосіб вдержувати ся все дальше і дальше і дальше — глузував Мет.

— А може я ще поправлю ся, — повний надїї піддавав думку Джім. — Може злодійство не буде потрібне в моїм будучім житю.

Нагло урвав і вицївив ся прямо перед себе з видом перестрашу на лиці.

— Що стало ся? — снітав Мет.

— Нічо, я лиш дивував ся, — Джім спломіць прийшов до себе, — з тої смерти, от і все.

Але не міг отрясти ся зі страху, що опанував його. Так було, немов би який туман пройшов попри нього, та лишив на нїм не доторкаємо тїнь своєї присутности. Мав сьвідомість якогось прикрого прочутя. Мало стати ся щось значучого. Нещастє висїло у воздуху. Глядїв вперто на чоловіка по другім боці стола. Не міг порозуміти. Чи не помилув ся та не отруїв себе са-

мого? Ні, Мет мав рубцевате горня і він. без сумніву, веннав трутину у горня рубцевате. То лиш уява, — прийшло йому знов на думку. Вона вже давнійше робила йому збитки. Дурак! Конечно, що се лиш уява. Певна річ, що мало щось стати ся, але се мало стати ся Метови. Чи-ж Мет не винив нового горняти кави? Повеселїшив та скінчив свій біфшник і, коли мяса не стало, почав мачати хлїб у смалець.

— Коли я був ще хлопцем, — почав, але сеїчас нагло урвав.

Бо знов невидимий туман мигнув поперед нього і прочутє грозячого небезпечества стрясло ним. Він почув, що якась руйнуюча сила стала до роботи у його мясї а по його мускулах пробїгло прочутє, немовби вони мали зачинати корчити ся. Випростував ся нагло за столом а відтак так само нагло зігнув ся вперед та опер ся лїктями на стіл. Якесь непонятне дрожанє перебігло через мускули його тїла. Со було так само, як перше шевелїне листка перед надходячою бурею. Затиснув зуби. І знов прийшло судорожне натягненє його мускулів. Почув у собі несьвідомий страх перед революцією в своїм нутрі. Його мускули вже більше не визнавали його власти над собою. І знов судорожно натягнули ся насупереч його волї, бо він хотїв, аби вони не витягали ся. Се були революція у нїм, се була анархія. І страх немочі придержував його, підчас коли його мясо ловило його і намагало-сь його здавити; а мороз бігав то горі то долї його сніцою а нїтзачав згромаджувати ся на його бровах. Глянув по кімнатї і веї її подробиці поражали його дивним почутєм знакомства. Здавало ся йому, немов би лиш вернув ся з якоїсь довгої подорожі. Глянув почерез стіл на свого товариша. Мет приглядав ся йому та усміхав ся. Вираз страху розїляв ся тоді по його лиці.

— Мій Боже, Мет! — закричав дивним голосом, — ти отруїв мене?

Мет усміхав ся та приглядав ся йому дальше.

В слїдуючїм пароксизмі Джім ще не втратив притомности. Його мускули натя-

гали ся то корчили ся, то путали ся, ранили його то роздавлювали своїм диким тисненем. І серед сего Джім зявважив, що й Мет заховує ся дивно, що й він справив ся на ту саму дорогу. Бо усьміх зійшов з його лица, а натомість появилася напружена увага, немовби він прислухувався до якогось тасмного шеноту у своїм путрі та старав ся вгадати його значінс. Мет встав і перейшов ся через кімнату а відтак назад і усів знов.

— Ти зробив се, Джім? — сказав спокійно.

— Але я не думав, що ти попробуєш вирихтувати мене, — відповів Джім з досадою.

— О, я вирихтував тебе гаразд, — сказав Мет затискаючи зуби та трясучи ся на цілім тілі, — Чого ти мені дав?

— Стрихійні.

— Так само, як і я тобі. — заявив добровільно Мет. — А се погана їда, неправда?

— Ти брешеш, Мет, — просив Джім.

— Ти мене не отруїв? Отруїв?

— Конечно, що отруїв, Джім; але й не дав тобі понад міру. Я всмажив її так гарно як лиш міг, у твоїй половині портер гавзу. Гов! Чекай! Куди ідеш?

Джім кинув ся до дверні і відтягав засувку. Та Мет прискочив і відсунув його на сторону.

— Антика, — важко видихав Джім. — Антика.

— Ні, ти там не пійдеш. Ти останешся таки тут, се не випадє вибігати на улицу та устроювати там комедії з отроєнєм, коли тут під подушкою лежать всі діаманти. Розумно? Навіть коли-б ти не вмер, то так опинити ся в руках поліції, а потім пояснювати що не міра. Рвоти — се найлучше средство на отросне. Я так само тяжко вкушенні, як і ти, і я хочу взяти на рвоти. Зрештою те саме дадуть і у антиці.

Понхнув Джіма на середину кімнати і повернув засувку на своє місце. Ідучи через кімнату до полицки з поживою, підніс руку до своїх бровів і змів з них крапчастий піт. Сеї голосно брзнув на під-

лозі.

Джім в розпущі приглядаз ся, як Мет дістав начечку з муштардою та горнятко і побіг до рури з водою. Замінав повне горня муштарди з водою і випив. Джім приступив до нього і дрожащими руками ся гнув по порожнє горня. Та Мет знов відіхнув його. Мішаючи друге горня, спитав:

— Чи не думаєш, що одне горня wystarczy для мене? Можеш зачекати, поки я не скінчу.

Джім почав колибати ся до дверні, але Мет задержав його.

— Як будеш малювати з тими дверми я тобі иню скручу. Розумно? Зможеш взяти собі як я вже скінчу. А коли се спасе тебе, я й тоді скручу тобі иню. Для тебе нема вже тепер ратунку ніякого. Я пераз казав тобі, що я з тобою зроблю, як ти мені зробиш свиньство.

— Але й ти мені зробив свиньство, — наміг ся проголосити Джім.

Мет шив друге горня і не відповідав. Піт зайшов Джімови в очі і він заледви доглянув дорогу до стола, де дістав горня для себе. Але Мет мішав третє горня і відтрусив його знов як передиє.

— Я казав тобі, аби ти чекав, поки я не скінчу, — заревів. — Вступи ся мені з дороги!

Джім піддержував своє дрожаще тіло, держачи ся водяної рури та викидав так жовтавої мішанини, що мала вратувати йому життя. На те ужив він усієї своєї волі, аби встояти та вдержати ся при рурі; його мусо намагало ся зложити його в двост та притягнути до підлоги.

Мет випив третє горня і з великим трудом спроміг ся дістатися до крісла та усеїти. Його першій пароксизм проминав. Судороги, що були зловили його, завмирали. Се приписував він наслідкам води і муштарди. Будь що будь він був безпечний. Утер піт із свого лица і в промискутку спокую найшов час на здивованс. Глянув на свого спільника.

Судорог витряс начечку з муштардою із рук Джіма і зміст її розсипав ся по підлозі. Він зігнув ся, аби зібрати трохи мушта-

рди у горня і слідуєчий судорог зложив його в двос на підлозі.

Мет усміхнувся. — Не трать її. — захоплював. — Се добре лікарство. Мені помогло.

Джкім почув його і обернувся до нього своє парестрашене лице, повикручуване болем та просьбою.

Тепер йшли вже судороги за судорогами, поки він не впав в конвульсії, вився на підлозі та красив мунтарною своє лице на червоно.

Мет грубо зареготався на сей вид, але усміх його перервав ся у половині. Дрожа не перебігло по його тілу. Начинався новий пароксизм. Він встав і поволив ся через кімнату до стола і вчений ся його, побуючи-сь внасти на підлогу.

Джкімів пароксизм промилув і він сидів ослабний, знеможений. Втирав собі кулаками очі а з горла його виходили стоні: немовби плакав.

— Ти чого сонний? — спитав Мет, незважаючи на свої муки. — Тобі лишає ся лиш вмерти, а коли вмери, оставати трупом.

— Я — не — сонлю — але — се — му — тарда — їсть — мене — в очі. — простогнав Джкім.

Се було його послідне усіннє змага не бесідувати. Відтак він вже лиш бовтав щось непонятно і махав у воздухі дрожащими руками, поки нова конвульсія не простягла його на підлозі.

Мет спроміг ся дістати ся ще раз до крісла і зложивши ся на ній в двос боров ся зі своїм мясом, що розривалося на складові часті, з конвульсій виїшов охолодінний і слабій. Глянув, що діє ся з другим і побачив, що сей лежить без руху. Намагав ся вговорювати себе, бути веселим, аби його послідна міна усміяла з життя, та губи його видавали лиш безладні звуки. Припшло йому на думку, що лік його не викликав рвотів і що не остає ся нічого живого як антика. — — — Поглянув на двері і підніс ся на ноги. Та тоді не впав лиш через те, що вхопив ся за крісло. Начав ся знов пароксизм. Посеред сего, коли тіло його

розлітало ся на кавалки і обезображувало ся викривлюванем і знов скручувало ся в клуби, він держав ся крісла і посував його перед собою через усю кімнату аж до дверей. Покрутив ключем і відтрусив оци засув. Пошукав за другого засувкою, та не найшов її. Тоді опер ся о двері і злегка зсунув ся по них на підлогу.

Читайте Популярно-Наукові Книжки для Вашої Просьвіти.

Історія боротьби віри з наукою Д. Дренер	50 ц.
Начерк соціології	15 ц.
Новітня суспільність і церква	25 ц.
Начерк Істор.-Укр. Літератури	90 ц.
Психологія науки про людеку душу	80 ц.
Тарас Бульба	30 ц.
Всесвітня Історія I, II, III	\$3.75
Як бідні збогатіли	50 ц.
Географія	50 ц.
Хемія	\$1.50
Зоологія	\$1.50
Ботаніка	\$1.50
Як судили М. Січинського	\$1.00

РУСЬКА ПИСЬМЕННОСТЬ

I. часть. Твори Івана Котляревського, Артемовського — Гулака Гребінки, в звич. оправі 50 ц. в гарній оправі 75 ц.	
II. часть. В двох томах Твори Григорія Квітки-Основ'яненки, в зв. опр. 1.00 в гарній оправі	1.50
III. часть. Твори Шашкевича, Головацького, Устияновича і Могильницького в зв. оправі 60 ц. в гар. оправі	80 ц.
IV. часть. Твори Метлинського і Костомарова 50 ц. в гарній оправі	75 ц.
V. часть. В двох томах Твори Тараса Шевченка в звичайній 1.20 в гарній оправі	1.50
VI. часть. Твори Пантелеймона Куліша в п'ятьох томах кождий том 70. ц. всі томи разом в гарній оправі том	3.60 80. ц.
VII. часть. Твори Ізидора Воробкевича	60. ц.

КАТАЛОГ ДАРОМ.

RUSKA KNYHARNIA
850 MAIN ST. WINNIPEG, MAN.

Осип Воян.

Віда по лісі не ходить, але поміж люди.

Стефан доперва тепер звів ся перед матірню з своїх замірів.

Стара аж в долоні сплеснула, почувши таке.

А тобі що? так тобі вже зле тут? та хочеш стару пеньку покидати і йти так далеко в світ?

Ну годі, мамо, видіте самі, що в селі ані в сусідстві нема де заробити, а там на кораблях платять добре; як Бог pozwoliть попрацюю там з рік-півтора, верну опісля назад до вас, ожению ся і будемо жити, як у святаго Петра за пазухою, пробував жартувати Стефан.

Га! знаєш дитино, що я все спускаю ся на твій розум. Роби як хочеш — но од-но кажу тобі: моє серце прочуває, що як поїдеш, то більше тебе вже мої очі не побачать, сказала Мокрина, тай пішла у хату.

Стефан, як коли що постановив, то робив се сейчас і ніколи не звертав з дороги.

Отже зараз завтра хотів їхати.

Сего вечера пішов в останнє до Орнеї, щоб з нею тай її родичами попрацювати ся.

Стефану! зойкнула Орнея, почувши про намір свого судженого. Ти справді хочеш мене покидати?

Но ні, серденько, я тебе не покидаю, се лиш на якийсь час розлучаємось; — бачиш, як нам тепер усе пішло як з Петрового дня. Хочу трохи гроша заробити, а як за рік верну, побереємсь, тай у гаразді будемо щасливі. Правда як се гарно буде?

Так, так, — гарно, але що я тут буду без тебе робити, ні дня ні ночі не буду мати спокійної.

Стефанчику-голубчику, не їди від мене; мені серце щось зле віщує, благала з сльозами бідна Орнея.

Не можу серце, — я раз сказав — а ти мене знаєш — що скажу раз, се святе, Ти

думаєш, що мені мило буде без тебе? ну але годі — як Бог дасть, так буде, а тепер ходім у хату, най попрощаюсь з твоїми родичами.

VI

Темна і глуха ніч — лиш над берегом моря — у пристані — кишить життя. Се наладовують корабель, що ранієсько має пустити ся в дорогу.

Ось тепер іде якийсь чоловік, з великим мішком на плечах.

Такі міхи у двох звичайно носили, бо були дуже тяжкі.

Хто се такий сильний? питає старий, сивий моряк свого товариша.

Якийсь Українець звесь Стефан Солома, той, що його вчора прийняли — здаєсь буде з него добрий товариш; вже сим разом має їхати з нами.

От бач! наших „руських“ проганяють, а для чужих, то все місце найде ся, пробурмотів старий москаль, та пішов до своєї роботи.

VII.

Ледве сонце показалось на небі, величезний корабель торговельний, „СИЛА“ рушив з пристані.

Сумно поглядав Стефан за утікаючим берегом; хто знає, чи вже його коли побачить, — тяжко було йому на серці. —

Сумними очима вдивив ся синє небо — так як би перший раз на него глядів — ніби таке, як у нас, а ніби инше — думав, а воздух, то таки инший, хотяй чистий і свіжий, але у нас кращий — там чути запах цвітів і деревини, а тут геї би мертвий; або вода — у нас над ставом і птиця щєбече і при березі довкола шувар та тростина зеленіє і зеркало спокійніше, а тут ні щєбету птичини і шувару зеленого лиш якісь білі птиці геї ворони — скигять так сумно-сумно.

Два дні пройшли так майже незмінно кажу „майже“, бо ось зараз першого дня дістав Стефан морську слабість, але вже по кількох годинах виздоровів — його організм був надто сильний, щоби така хвороба його

довго держала ся.

Ось тепер вже зовсім здоров, сидить на покладі, глядить на заходяче сонце та й тужить: тужить за бідною країною, за дорогою ненькою, тужить за любою Орисею, за тими милими вечірними розмовами під старою крісатою яблінкою, а коли ось як тепер починало хмарити ся, і збиралось на дощ, то йшли у хату і там у кутику щебетали....

Нараз подув сильний вітер.

Буде буря, заговорили між собою моряки і то здасть, неабияка, а ще захопить нас тут між скелями; се найгірше, скелі не бачиш, а віддеш, так пронаві!

Капітан корабля розказав розпустити усі вітрила і їхати повною парою, щоб відістали ся на чисту воду.

Корабель гонений силою вітру та й двох величезних машин, мчав мов птиця в перед і в перед.

Вітер дув що раз сильніше, но се не шкодило кораблеви нічогоїсенько.

Не така наша „Сила“ слабенька, казали моряки, не одну бурю она переїшла, то і тепер можемо спокійно спати.

А я, вмівши ся у розмову молодий офіцер, радившим навіть не лягати у постіль, бо в найлучшій случаю вилетить з ліжка, та й бодай ніс розібє.

Голосний сміх був відповідню на сі слова молодого, але досвідченого офіцера.

Всі знали, що він сам нічого не боїть ся, але кождому любить нагнати страху і з кождого опісля жартувати.

Однак сим разом він не жартував, але казав правду.

Около півночі корабель почав страшенно хитати ся, а громи, то гей би переганяли ся, один за другим били що раз частіше і сильніше у скажені філі, що з усіх усюдів обливали корабель.

Стефан, та ще один „новий“, сидів у кутку каюти, та молив ся, лише старі моряки нічого собі з сего не робили.

Нараз роздав ся свист машини. Се капітан скликає людей.

Мерщій кинулись усі до дверей і не зважаючи на ніщо, станули на покладі

тримаючи ся шнурів, щоб їх вода не змела.

„Звивати вітрила“ приказав капітан.

Миттю упали вітрила на долну, одні на поклад, а другі таки просто в воду.

Але було вже за пізно.

В тій самій хвили роздавсь тріск і корабель страшенно задрожав.

Вода в середині—ліва стіна на переді розбита, крикнув, вибігаючи на поклад, перестрашений моряк.

До помпи! роздалось у пільмі. Кождий в панічній страху, кинув ся виконати приказ.

Та всякі заходи на пільмо не здали ся, — вода, в протягу кількох хвиль, заляла цілу спідну часть і корабель почав потанати.

Ратуватись, як хто може! крикнув капітан розначливим голосом.

Повибігали людська на поклад. Боже! крикнув розпучливо Стефан, тручений величезним бовваном у воду.

На щастє натрафив на щось твердого, — пізнав сеїчас, що се якась велика дошка.

Хопив ся сего послідного способу ратунку обома руками.

Філі обливали його і кидали в різні сторони, буря шалїла неустанно, но він плив..

Над раном буря утихла, лише вода пінилась і наче хотїлаб його пожертв.

Де він був — не знав.

Вже незадовго буде полудне, подумав Стефан, до вечера ще стане менї сил, а як потемніє, затону, як усі мої товариші.

Боже! Боже — ратуй! Мати Божа, не дай менї бідному спротї марно погибати і стареньку пеньку самою лишати молив, ся сарака.

Пливучи на слабій дощинї, оглядав ся на усі сторони, но не бачив нічого.

Вже і вечер надійшов, і ясний місяць викотив ся на зоряне небо, коли вода почала зовсім утихати.

Нараз дошка з під него висунула ся.

З страхом обернув ся, щоб її зловити, но філя загородила йому дорогу.

Стефан напружив тепер усі свої сили,

і ледво з великим трудом зловив її.

Дякую Тобі Боже! прошептав вдячно блідими устами.

Тепер плів вже туди, куди філя його несла — здав ся зовсім на ласку і неласку судьби.

Так мучив ся ще кілька годин. Як довго, не знав, а врочім се і на нічо йому не придало би ся.

Параз дуже далеко показалося щось чорного.

В першій хвили налякав ся, однак пізніше переконав ся, що се чорне, то та к як би скала, або земля.

Тепер плів отже в тім напрямі.

Місяць ясно освічував йому дорогу, і завдяки сему, по довгій і тяжкій борбі з філями дістав ся на се „чорне“.

Не дивлячи ся, де с, упав на коліна і взніс змучені руки в гору:

„Дякую Тобі Господи і Тобі Мати Божа“ прошептав радісно і повалив ся змучений на землю.

Він заснув.

Коли пробудив ся, сонце стояло вже високо на чистім небі а тихий вітерець, начеб бавив ся з спокійним зеркалом моря.

Де я? подумав.

Ось кусок землі, а радше ніском покритої скелі і страшенно велика брила камінна, виглядали мов замок якого заклятого королевича з казки.

Але голод докучав йому страшенно.

Встав на ноги, і хотий опиратись під ним уткнувся, почав дранати ся на скалу.

Гей! крикнув радісно!

По другій стороні скали побачив двох людей, двох знайомих йому моряків, що сиділи при маленькій огні і щось варили.

Мерщій підбіг до них.

Ті перелякали ся у першій хвили, однак пізнавши його, радісно подали руки.

Що з Тобою? коли і як ти тут дістав ся, питали.

Сеї ночі, відповів Стефан, але бачу, ви маєте щось до їдження, може поділите ся зі мною, бо я страшенно голодний.

Охотно, сказали оба майже рівночасно.

но мусиш ще хвилю підіждати, заким зварить ся.

Чи ти приплив може на яким куснику дерева? говори бо, спитав нетерпеливого старший з них, Саша.

Якусь дошку я зловив, каже, тай она мене уратувала від неминучої смерті.

А тепер най варить і гріє, докннув Саша, як моя бочка, а сеї бідака нічого не приніс, але і змордував ся за се порядно.

Коли Саша се говорив, другий, молодший моряк, Семко Карнів, тягнув вже Стефанову спасительку

Але де ми є? спитав, цікаво оглядаючи ся на усі сторони Стефан.

Го-го! далеко ми завандрували, туди жадні кораблі не заїзджають, хіба, але то мусібно бути чуд Божий, щоб який корабль сюди заблукав ся, але то... чекай несе, аж кобила здохне, — мусимо самі собі радити.

VIII.

Що тим часом діялось в Овечківцях? —

Від виїзду Стефана до тепер нічого ісеїнько не змінилось, аж одного дня одержала Мокрина якийсь лист.

Обережно отворила його, хотий сама читати не уміла і застановилась: „якесь письмо з печаткою тай ще і гроні, гм. —

Що то може бути, питала сама себе — від Стефана то не с, бо він так красно не пише, а її печатки жадної не має, — треба піти до писаря, хай він прочитає.

Скоренько вбрала ся, як у неділю, взяла у кошик спра, яєць, ще й гарну молоденьку курочку зловила, та пошкандибала до писаря.

Його не було в дома, — мусіла підодждати.

Писариха взяла подарунки, красенько подякувала і післала маленького сина Дмитруня — за татом.

Писар почувши, що Стефанова мати на него чекає, побіг мерщій до дому.

Він дуже поважав стареньку матір свого щирої прпателя, і за ніщо в світі був би не позволив їй на себе ждати, — хотий

про інших людей він не дуже дбав.

А! як ся маєте, матусенько, певно лист від Стефана, що? спитав ласково подаючи їй руку і саджаючи на лавку.

Та я не знаю, що це за письмо, я не письменна, но мені здається се не від нього, і витягнула з за пазухи лист в великій сніжній коверті.

Писар поглянув на лист, таї сьогодні зблід мов полотно; сам формат листу з кораблем на лівім розі паперу і долучені паперові гроші сказали йому вже все — се був лист від товариства корабельного.

Писариха, побачивши зміну лиця свого чоловіка, догадувала ся чогось не доброго і взяла Мокрину за руку:

Ходить, каже-матусю до мене, то якесь довге письмо, най він сам його перше перече, то нам опісля скаже, що там стоїть написане.

Однак Мокрина вперла ся і не пішла, она хотіла сьогодні знати, що се за лист.

Корабель розбив ся і всі затонули, сказав по хвили писар, нікого не уратували, таї і Стефан між ними згинув, а ті гроші, то йому належали ся за роботу за той...

Вже не докінчив, таї не треба було більше Мокрині, бо она ані не зойкнула і тихо повалила ся на долівку мертва.

Не могла нещасна мати переболіти втрати сина одинака, по стільки нещастях се її добило.

Писариха наробила крику, збігли ся сусіди, почали терти зимною водою і мокрим полотном, але се на нічо не здало ся.

Вістка про смерть сина таї матері стрілою пробігла крізь село.

Дізналась о тім і Орися, тяженько та гірко заплакала; тепер донерва лишилася мов налець сама, недавно грім вбив її родичів, коли вертали з ярмарку до дому а тепер ще й Стефана таї її опікунки — Мокрини — не стало.

Ох горе мені тепер, ридала бідачка, туючи ся до мертвого тіла Мокрини, а коли ховали стару у сирі яму, викопаву біля гробу небіщика Івана, то нещасна Орися хотіла за нею там скопити і там коло останньої дорогої людини, згинути.

IX.

Е! Бог ласкав, не тратимо надії, каже Саша, я тут, як у себе в дома, се море знаю дуже добре. тут на ту пустиню і несе не загляне, але ми мусимо зробити так: если Бог нам присудив тут умирати, то нічо не допоможе, а маємо охоту жити, то стараймо ся відси відістати ся. Ось тут не дуже далеко є маленький островець, де є і дерева і звірина певно буде, но людей нема, — коби нам там пощастилось дістати ся, то можливо за два або три роки, будемо дома.

Спустив ся дід на мід, таї ляг без вечері спати, каже Стефан; если там є деревина, то чи не лучше булоб нам зробити з неї якесь велике човно або тратву, таї плисти туди, де кораблі плавають?

Значить, добровільно позволити риbam щоб нас зїли, докінчив з глумом Семко.

Ет, що о тім говорити, коли ми ще тут сидимо, а ще й велике питання, чи там взагалі дістанемо ся.

Знаєте добре, що човна не маємо, а ся одна дошка нічо не допоможе.

Але риба буде вже мабуть варена, от диви, який ми тут маємо горнець! знаси, що се?

Та якась скорупа зі здохлої жаби, каже з усміхом Стефан.

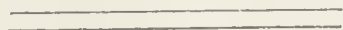
А іди до чорта з твоїм балаканем, їдк лучше — такого ти з роду — віку не їдав; сам паламар так не їсть.

(Конець буде)

ОДНА ПРАВДА З ТИСЯЧУ ІНЧИХ.

В містах стоять храми, наповнені золотом і сріблом, а на сходах храмів джожать бідні, даремно очікуючи, коли всунуть їм малу мідяну монету. ❖ ❖ ❖

За Др. Гіппіусом - Я. Н. Крет

РІСТ І ВИХОВАННЯ — ДІТИЙ — ДО-ШКІЛЬНОГО ВІКУ.

Важна се і відвічальна справа уміти виховати дитину на гарного, чесного і здорового чоловіка. Поза сьми трома прикметами нема для чоловіка иншої цілі на землі.

Будемо отже говорити, як впливати на немовля в его розвитку тіла, розуму і чувства, щоби осягнути висше сказану цілю. Розвиток тіла, розуму і чувства — сї три чинники так звязані між собою і так діляють оден на другого, що нормальний розвиток дитини сейчас нарушується, скоро оден із них панує над другим. Коли ми, приміром дбаємо лиш над розвитком тіла у немовляти — тоді тернить і менше розвиває ся розум та чувство; бо коли ми вправляємо у дитяти оден лише орган — то ведемо его до утоми і він утомившись слабе не щей потягає ослаблене инших органів. Для того при вихованю, коли ми стремимо до висшого розвитку нашої потіхи — дитяти, до висшого розвитку всіх его сил, намісуть руководити дбалість про розвиток і вправу так его тілесних, як умових і чувствених сил.

Задача ся дуже важна і не легко справити ся з нею родичам, без посторонної помочи і ради. Отсим то нехай приймуть наші матери щиро низше подані ради, так щиро, як щиро ми бажаємо їм утіхи, радости і помочи від їхніх добрих синів і дочок.

До — шкільний вік дитини можна поділити на три періоди, о стільки відрубних оден від другого, що кождим з них потреба осібно зайняти ся.

Перший з тих періодів відносить ся до новонародженої дитини т.е. перших днів її життя, до часу як відпаде пунок. Другий період — то вихованє при грудях матери менше більше до кінця першого року життя дитини. А третій — то дальший ріст — проче дитинство аж до шкільного часу, менше більше між шестим а сьмим роком.

I.

В новонародженого нема єще душевно-го життя. Хотий нам і здає ся, що дитина сьвідомо кричить, ссе груди, дригає ніжками і т. д. — то коли приглянемо ся ближне, запримітимо, що сї чинности несьвідомі, що дитина не здає собі справи з того, що робить і не може свобідно вибрати для себе чинности; они спричиняють ся почасти яким небудь подражненнями або інстинктами.

Для того, щоби в душі дитини вироблялось розумінє, потреба, щоби устрій дитячого мозгу дійшов до певного розвитку. Як довго отже мозгові клітини представляють у него неозначену, сїру масу, оно жпечне-то фізичним життям і противно, від всіх новонароджених животин, для себе самого зовсім безпомічне.

А тимчасом з хвилюю прибути на світ грозять дитині грізні небезпеки. Її піжний організм має дуже слабу відпорну силу за-разливим впливам із внї а особливо впли-вам септичних інфекцій. В перній мірі мо-же наїти на дитину таки при актї рожде-ства гнійне запаленє очий, котре часто кі-нчить ся сліпотою. Поле видження у немов-ляти дуже ограничене і скуплене тільки в центрі ока; немовля видить тільки в пря-мій лінії перед собою а світло здає ся ему дуже ярким. А що він позбавлений притім можности обертати очними ямками і голов-кою, треба конечно подбати за се, щоб не виставляти немовляти на подражненя спричинені світлом. Се конечно заховати бодай до двох-трох тижнів по рождестві.

Що тичить купання немовляти, треба дуже зважити, що оно завдяки нерозвине-ним мозговим центрам не в силі видержа-ти температуру свого тіла в однаковім сте-пени. Тому в комнаті, де купає ся дитину не може бути більше як 16 степенів реумі-ра, температура же води повинна виноси-ти в першій по народженю купелі 30 сте-пенів, Р. а в слідуючих 29° Р. Як довго не заскленить ся пупчик треба купати в сві-жо перевреній воді, а не в такій, що вже довше стояла, а передовсім купати ко-жлого разу в свіжо перевареній а не в тій, що вже раз купано. Для умиваня личка у-живати осібної води, не сеї в котрій купає ся, а купати не довше три до пять минут. При купаню головку держати в руках, щоб не наплило води до ушій, а другою змива-ти тільки. Щоб не прохолодити дитини треба безпироволочно по купаню обвинути в чисту нагріту флянелю, а коли ціле ті-льце обсохне завпнути в чисті нагріті доб-ре пеленки і уложити до сну.

Не злишним буде додати, що усі скірні заглибленя і зігненя, як під паниками, шиї кою, в кроку і т. д. мие ся осібно чистою ватою, вмоченою в переварену воду а миєть ся обережно, щоб вибрати усю кисло-ту, котра повстає з виділюючих ся моло-денькими порами потів. Кожній такий склад протирати злегка дотикаючись вато-

ю, а відтак засипати пудром.

Що до корму треба знати передовсім се, що в перних днях життя дитяти кор-мленє не дуже то коңечне. Аж за шість го-дин прикладає ся немовля перший раз до грудий; груди повинні бути чисто вимиті перевареною водою. (то треба і в пізнійшій кормленю заховати) Эсли молочні желези матери достарчають досить корму, в пер-них трох днях не належить частійше при-кладати немовля до груді як три рази ден-но. Эсли-ж молоко в сеї час не прибуде подостатком, не належить непокоїти ся, бо се настає нераз аж на четвертий або і пятий день. Через сі дни дає ся ему по кілька ложочок романку 3 - 4 рази денно. І лише в сім случаю, коли матери через цілий тиждень не прибувають груди, она уважає ся неспосібною до кормленя і тоді треба удати ся до иншого поживного же-рела — якого іменно, побачимо в слідую-чій розділі.

Через цілий час росту дитини при гру-дях вихованє фізичне повинно перевпсма-ти вихованє душевне, бо душевне вихова-нє поступає тим правильнійше, чим мен-ше в него мішати ся. Таке поступованє дасть ся зрозуміти, эсли ми бодай в корот-ці приглянемо ся процесови повстаня і ро-звитку основних душевних функцій у не-мовляти.

Процес той з початку відбуває ся ду-же иняво. Для виображеня річній потріб-не передовсім припманє вражінь з виїш-ного світа, за помочю органів чувств. О-днак найважнійший із тих органів, око ди-тяти, эсть на початку, як перед тим було сказано, дуже слабо розвинене. Так само і ухо на початку майже не функціонує. Ді-ло в тім, що для проведення звукових филь-мо слухового нерва в середній уха, повин-нен там знаходити ся воздух; тим часом у малого місця се виповнене жидкостію, кот-ра мало-по-мало витікає при порушваню головкою. Нюх і смак у немовляти також слабо розвинені; одним словом, новий горо-дянин світа, може відчувати хіба за по-мочю скрі, що безпосередно наражена

на зміни тепла і зимна, сухого або мокро-го. Чувство се за допомогою шкіри, учить найперше немовля протівставити своє тіло окружаючим его предметам і розрізнити себе від внішнього світа.

Коли сїтчатка ока стала чуїна не лише в центрі, але і в периферичних частях, коли ухо розвинуло ся на стілько, що свободно пропускає звукові філі до слухового нерва, то дитя все таки еще не володіє своїми висніми органами чувств. Для цілковитого ділання ними потреба виравн.

В перших двох-трох тижнях дитина не спосібна розрізнити поодиноких предметів; неозначено-сіра однообразність світа представляє ся сї розсіяними то тут то там червоними плямами. Тільки мало-помалу, в міру розвитку мозгу, ваєрає спосібности розрізнити краски і ограничене предметів. Нормальне дитя на четвертім місяці починає уже відрізняти лиця осіб.

Розрізняти предмети учить ся дитина еще і при помочи дотику. Всякий предмет, що попаде єї в руку, она обертає на всі сторони, при чім єї приходить унебняти ся раз-враз, що предмет дїткненнї має край просторонь, заокруглення — словом означу форму.

Ухо грає також велику ролю в будові душевного життя немовляти, але се потребує також виравн. Не відразу бо приходить у дитини свідомість сили і віддаленя звука. Для того, щоби дитина могла ловити найдрібнішу ріжницю звуків, що якраз властива людській бесїді, треба єї попри достаточну вираву самого уха, носїдати вже певну степенє спосібности відчувати і розріжнювати.

Як око і ухо, завдяки постійній вираві, усовершеняють ся і органи нюху і смаку а всі разом дають услїва на повстане перших прояв душевного життя дитини.

Тепер перейдем до тих чинників, з котрих безпосередно зложено то жите.

Перші прояви сего життя не указують ся в сфері пізнаня і волї, але в сфері чувств.

Вже за-раня дитина спосібна розрізнити чувство прїятного або непрїятного, при чім з початку таке чувство основане

виключно на внішних побудках, побудженнях; як холод, тепло, мокре або сухе.

Перші чувства новонародженого повинні бути непрїятні; дитя так печаливо закритє від внішних подражнєнь в лонї матери, при появі на свїт входить в бистре і сильне охоложенє; ясенїй свїт ослїплює его ніжне око; в ослабленю засипляє по короткім плачу. Векорі однак відчуває чувство прїятне; ссанє груднїй дїлає на него прїятно; по теплій купелі дитя засипляє з вдоволенем і спокійним виразом личка; кожде движенє являє ся для него радісним примїненем его мало-по-малу нарастаючої мускульної сили.

З тих перших чувств, милых або немилых, розвивають ся вже душевні заворушення, а згодом висний їх степенє: маленькі прїстрасти. Завдяки частому повторюваню ся милого чувства, викликуваного через ссанє груднїй, котре в перших днях життя вимагає лиш інстинктовна потреба корму, повстає в дитинї пізнійше жажда дістати материньску грудь. Се чувство вдоволення при груді заміняє ся отже вже в наїранній молодости в велике і дорогоцінне чувство симпатїї, склонности любви а єї склонности в дальнїм розвитку переходять в такі цїнні етичні спосібности, як вдячність, свідоме стремлїє до доброго і т. п. У так в дитинячїй душі повстає насамперед свїт чувств. Щож відносить ся до справи пізнаня, до життя т. зв. інтелектуального, то до сего потреба цілого ряду условїй, котрі піддержують ся взаїмно і чинять постепенний розвиток.

По перше, щоб давнїйші вражїня укрїплені мозгом з вражїнями новими вязали ся органічно і могли бути висказані виображанем — необхідна память. Спосібність ся розвиває ся дуже пиняво завдяки чпеленности вражїнь. Найменше побудженє мозгу лишає на нїм слїд, котре при повтореню зміцняє ся і наковець робить ся настїльки сталим, що не може зникнути. Образ мамі, примїром заходить очима і сс-тавляє вражїне в мозгу. В дитини ще нема можности установити образ після свого у-

подобаня в виобразни, но вскорі дитина знова бачить свою маму — перше вражінє вглубляє ся, доки вкінці не дістане постійного сліду в мозгу, що дасть їй змогу розріжнити лице матери від чужих осіб. До того розвитку пам'яті доходить немовля вже в другім місяці життя.

Необхідним умовом для задержання в пам'яті чого-небудь являє ся увага. З початку ся спосібність показує ся лише по причині внутрішніх побудок. Так, приміром, дитя слідить очками за полум'ям лампи тільки тому, що вони сильно побуджують перш її ока; так само пасивно прислухує ся сильному шумови або звукови інструменту. Увага робить ся активною, коли в пам'яті накопичить ся великий запас вражінь, щоб могло відріжнити нове від усталеного старого. Рівномірно з увагою являє ся понятє красного, котре то понятє і ділає в найбільшій мірі на першу. Однак понятє се протягом цілого першого року легко мучить ся і лише в другім періоді, в періоді за ссанем груди, спосібність ся сильніше концентрує ся за поміччю волі.

Дальний важний факт розвитку дитячої душі заключає ся в виображеню; оно самостійно творить нові образи з тих вражінь, котрі накопичила пам'ять.

Признаки пробуджуючого ся виображення находимо у дитини єще раніше, чим она починає говорити. Вистарчить, приміром, показати їй шапочку, а она вказує охоту йти на руки або у візок, тягне ручками до дверей і т. п. одним словом при помочі виображення доповняє з пам'яті справу проходу.

Завдяки розвитку пам'яті і виображення, дитина вже в першій т. зв. грудній рості набирає спосібности логічно думати і робити заключення. Дуже ясно увидатися ся спосібність логічного заключення пр. в тім, що дитина боїть ся чужої особи або в тім, що пізнає свою матір; ще ясніше видно єго, єсли дитина чує брак матери і простягає ручки при її приході.

Про етичне житє, про початки мораль-

ности у дитини в першій степені розвою не може бути бесіди. Она живе для себе самої, не розуміючи ніякого відношеня до людий. Для того добром у неї то все, що відповідає її потребам, а злом, щ для неї неприємне.

Але в душі дитяти живе одно моральне чувство, впливаюче з пізнаня власної слабости, а то страх перед сильнішим. Авторитет дорослих осіб признає дитина взглядом себе в дуже ранній молодості, що має впрочім дуже велике значінє і єсть неначе вихідною точкою єго естичного розвитку. Уже в перших місяцях життя дитини вистарчить строгий погляд матери або піднесений тон мови, щоб викликати у неї плач. Завдяки волі родичів дитя дуже рано присвоює собі понятє наказу і за перше моральне добро у него признає ся то, що позволено а що наказано. І так, як позволено або приказано родить в молоденькій мозгу виображенє про наслідки, при чім милий або немилий характер тих наслідків вяже ся тісно з виображенем наказаного або дозволеного, то в душі дитини родить ся побудка до послуху, до найважнійшої заповідки доброго вихованя.

З того, що ми повніше сказали о початковім розвитку дитячої душі слідує, як малу роль можемо ми відбувати в справі духовного і морального вихованя дитини в першій степені єго розвою т. є. ссаня грудий. Наша задача лежить лиш в тім, щоб свідомо не наносити в розвиток дитини шкідливого розстроєня; не виправляти масмо єго сили, але зберігати. І для того дуже велику кривду заподіває ся дитині, коли окремуючи до неї любов непокоємо єї безнастанно беручи за ручки, перевертаючи єї, діткуючи і т. д. Чим спокійніше лежить дитина, чим рідше виводять єї з спокійного стану, тим дучше для неї. Лише сама собі она безнастанно учить ся, не перемучуєсь і набирає по раз то висшої розумової сталости.

Підходячими для грудного росту науковим матеріалом служать для дитини про-

сті забавки в роді кістяних колець, дерев'яних фігур і т. д. Дитина ощупуючи їх, учить ся розпізнавати їх форму і інші свійства а тим самим набирає свідомості.

Чим менше ми лякаєм дитину, чим строгіше уважаємо на порядок в її їді і спаню, тим краще провадимо її духовний розвиток. Если ми не приспляємо її на руках, а укладаємо її в постельку, не звертаючи більше на неї уваги, то она легко при звичає ся до того, щоб тут-же і заснути; она пізнає волю спільнійшого від себе і по малу приучує ся до послуху. Если правильно давати ї їсти — она терпеливо жде на свій час і приучує ся до дисципліни.

(Дальше буде.)

ВІДГАДКА ЗАГАДОК З ЧИСЛА ДРУГОГО.

1. Читаючи букви, що припадають на місце хрестиків в фігурі з горн до долу і від лівої руки до правої будемо мати імя: Тарас Шевченко.

2. Окуляри.

СОНЕТ.

Весьо зрозумієм! Туземную житеву тайну
Відкрне аж великий смертн час;
Аж уход душі в невідомую вітчину
І помирить і успокоє нас.
Ми весьо пієм! Хоть як тяжка дорога
І тяжко жити під гнетом ложн й зла, —
Та смерть для нас надію зберігла,
Що в ній найдем і життя змисл і Бога.
Що в житю лож а що правда — хто знає,
Хто об'яснить і розтолкує нам,
Чому туземна жизнь так тяжко най діймає,
І чи єсть Бог і чи добрий Він сам
І чи правда, що всім Він нам пращає?
Про се весьо гаразд дізнаєм ся аж там!

А. Г.

Предплачуйте Канадський Фармер

НАЙСТАРШИЙ І НАЙЛУЧШИЙ РУСЬКИЙ ТИЖНЕВНИК
В КАНАДІ.

Кожний свідомий Русин-Українець повинен сю часопись читати, бо вона поучує

**Фармарів, Робітників
і Промисловців.**

і всіх тих, що бажають засягнути про Канаду добрих інформацій.

Найстарша! Найтанча! Найлучша!

Передплату треба все слати наперед, яка в Канаді \$ 1.50 на рік в З.л. Держав і Європі \$ 2.00

CANADIAN FARMER

P. O. Box 3081

WINNIPEG, MAN.

П Е Р Е Д П Л А Ч У Й Т Е

українську соціал-демократичну часопись

РОБОЧИЙ НАРОД.

Виходить в Вінніпегу, Ман. ТРИ РАЗИ НА МІСЯЦЬ, кожного першого, одинадцятого і дваїцять першого. — Передплата вносить на рік \$1.50, з Європи К 8. Передплату треба завжди складати з горн. За дармо газети нікому не вільно послати. Гроші посплайте через почтовий або експресовий моней-ордер, або в реджістрованім листі. Почтових стемплів споза Канади не приймає ся. Кожний, хто лише інтересує ся соціалістичним рухом, мусить читати „Робочий Народ”.

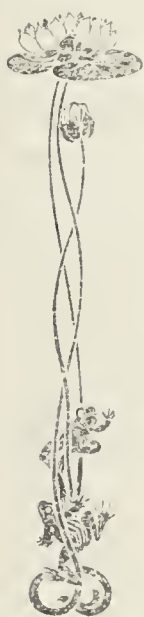
Адресуйте завжди

ROBOTCHYJ NAROD

P. O. Box 3542, Sta. B.
WINNIPEG, MAN.

ФАРМЕРАМ.

Руский фармерю, чого робоча!
Чом голову клонити так низько свою,
Чому тужним оком ти все поглядаєш
На ниву широку, на фарму свою?

Чому так тужно голову схиляєш?
Чи вже охота відійшла тебе
Працювать на діти, на твої дрібні
Делн вже не дбаєш ти сам про себе?

Вставай-же брате! час вже до роботи,
Пора за плугом собі зяєнівать;
Розбій свої думи, потїш своє серце,
Возьми за чепиги, щоб ниву орать.

Знаю я брате, за чим так жалкуєш!
Тобі рідниної жалко сторони,
Поля рідного, ниви батьківської;
До них так вздыхаєш з чужої чужини.

Дарма сушить душу! тутка не побачиш
Рідненької ниви, бо ту чужий край.
Сю землю чужую мов рідну батьківську
Сердечно полюби, щиро обробляй!

Ти ще намагаєш, як тя судьба гнала
З рідненької Руси у даль в чужину,
Як ти слав приєгау перед ти он могутий,
Що працювать будеш хоч до загину,

Щоб ти й твої діти не діждали того,
Щоб хлібця не стало, щоб ви не пішли
До чужинців в службу в неволю тяжкую
І під їх плотами смерті не паїшли...

Ори-ж брате ниву — хоч вона не рідна!
Ти єї за рідну в серденьку тримай,
Ори стальним плугом той степ безграничний
Тай зерно хоч вутле таки засївай.

Георгій Пугачин
Theodore Sisk.

З НАГОДИ ПРОЦЕСУ

ПРОТИВ „СТО-ОДЕН“

Перед трибуналом у Львові точить ся розправа проти 101 українських студентів, арештованих підчас університетських демонстрацій минулого року, демонстрацій, які покінчили ся кровопролитем і смертю бл. п. Адама Коцка. Студентів боронять найчільніші наші адвокати. Польки намагають ся доказати, що Коцко унавив від кулі українського таки студента, подібно як доказали, що Каганець сам кинув ся на жандармекі багнети і пробив ся з трох боків рівночасно. Коли розпочала ся розправа і стягнуто з обжалованих генералія виїс Др. Кос, щоб розправу ведено по руски. Прокуратор і судії на се не згодні ся і почали читати акт оскарження по польски. В тім моменті повстав на сали рух і оскаржені студенти з своїми адвокатами опустили галю розправ. Виїшли всі до одного, лишаючи в сали польський суд. Сего кроку ніхто не сподівав ся і судії в першій хвили здуріли не знаючи, що почати. Удали ся на нараду та ухвалили вести поза-очний суд. Як він випаде, поки що годі предвидіти. Та одно нас проїмає радістю, що народ, котрий починає розуміти достоїнство своєї мови — не загине. Буде жити а живучи бороти ся так довго, доки не стане народом самостійним, респектованим, господаром своєї власної хати.

Не давний то час, коли Русини встидали ся своєї мови, не давно ще, як з руских амвоп голосили всі наші попи проповіді по польски, уважаючи свій рідний язык языком — свинопасів. Та погорджена мова вдерла ся нині до судів, до уряду, до шкіл та церков, а нинішня борба за права народу дає певну запоруку великого поступу.

Ми Канад. Русини до сеї борби не можемо стати. Ми симпатизуємо з молодими борцями за рідну школу, і за сей явний їх доказ пошановання нашої мови в галицькім суді висказуємо наш найглубший поклін. Ми в Канаді маємо свої справи до полагодження; справи нашої власної просвіти, екопомії, організації, але по-при се ми своїм грошем (бо нічим иншим не можемо) повинні і мусимо піддержати їх в боротьбі за рідний край, за волю народа. Єсть давно заснований комітет „**РІДНА ШКОЛА**“ котрий колектує датки на удержанє наших приватних руских шкіл, шкіл чисто народних, шкіл своїх таки рідних. Эсли нас несвідомих канад. Русинів здирають різні індивідуи на місній між Ніграми в Африці, чому не дати на жертвенник свій народний, на справу, то тикає не Нігрів, але наших рідних братів.

Брате! Эсли перечитаєш єї строфи а маєш злишний цент, не скупи! Сідай таки в тій хвилі, напиш лист, вложи грош і пішли на книжочку вклад. ч. 6800 на адресу

DNISTER

улиця Руска

Львів (Lemberg)
Galicia

або до Редакції „Хати“, котра висле сеїчас в призначене місце, а тобі після поштове покрітованє висилки.

В краю зложили біднійші як Ви не лише гроші! Зложили перстені, зложили кульчики, брошки, годинники, річи їх власних дітци, зложіть Ви бодай то, що Вам збуває, щоб в днях загального народного поступу, свободи і незалежности могли і Ви сказати, що в тій сьвятині і Ваша лепта, Ваш дар, Ваша заслуга.

Мирон Темницький

Образець з життя

В вузенькім а довгім, на зелено помальованім покоїку, олноїз віннінегських гостинниць, сидять за столом два товариші, які через довгий час не бачили ся.

Перед ними на століку стоїть фляшка доброго шампанського вина. Обік неї дві гарні золотистими витисками гравіровані чарочки. Прозорим шампанським запивають товариші радісну хвилю свої стрічі.

Були оба товаришами гімназіальної лавки в старім краю. Недокінчивши студій, гоненні мачушеною судьбою, виїхали аж за тихий океан, на просторий континент канадійської держави, щоби тут знайти собі лучшу долю.

Заїхали они до Вінніпегу а задержавшись тут на стало почали шукати за роботою.

Як кождий новоприбувший, що не знає зовеім англійської мови, так і наші гімназисти взяли ся до найпростійшої, як рівнож до найтяжшої роботи.

Трудно прийшлося тим людям брати ся так відразу білими, пухкими і ніжними руками, не при звичаєними до фізичної роботи, на око не тяжкої, але для них в перших початках невимовно утяжливой.

Щож діяти, лучшої годі було їм паїти, мусіли хватати це, що трафляло ся.

Так працюючи они не раз в думці проклинали той час, в котрім приїхали до Канади.

Однак не хотіли а радше встидались, поділити ся взаїмно тими гадками.

З найбільшою вродженою їм завзятістю старали ся поконати ті трудн. А що були інтелєгентнішими від пересічної просто-людини, для того ся робота по кілька тижневім перебідованю впадала ся їм справді іграшкою, зробивши їх справдіш-

ними її местцями.

Поробили так у двійку на ру місяців, а приевівши собі кілька слів поломаної англійщини товариші розійшли ся.

Молодий Омелько був здоровий і кремезний, досить атлєстично збудований мущина, з карими очима з густими темножовтими бровами і з таким-же кучеравим волосем. Він дав доляра на офіс і поїхав до Форт Віліям, де приладованю товарів на кораблі, надїяв ся заробити досить гроша.

Не уважав зовеім на якість роботи, лише на платню за неї.

Старший Богдан був високій а тонкій, білявенький з блакитними очима та довгим русявим до гори учесаним волосем. Видавав ся він бути не так витревалим до фізичної роботи, як його товариш, за те проворніший і більше первовий — Не поїхав за Омельком, але лишив ся у Вінніпегу.

На протяг кількох літ безмилосердна наші судьба розділила ці дві ідентичні душі, що зносили найгірші злидні і фалшиві роскоші.

Поллишила ся для піддержуваня дружних відносин єдина переписка. Остання була якнісь час живо проваджена, однак колєсана передїлом великого простору землі остигла, аж поки знова судьба не злучить сих двох товаришів і не відновить з тим більшою могучістю осталі дружні відносини та не покличе їх до попереднього життя.

Омелькови у Форт Віліям дали не тяжку роботу; збирати і відвозити тачкою різного рода дрібні товари у той відділ, де їх складаю до куні і ладовано на кораблі. Ся робота була мов дитиняча забава для нього щєля тої некольної школи, яку перебув підчас побуту у Вінніпегу.

Омелькови почалося тепер лекше життя і на душу єго почала вступати надїя на кращу долю. Нїлий день робив а вечорами ходив до „Nigth school” учитись писати і читати по англійськи. Він мав надїю вучитись добре англійської мови і вибороти собі тою дорогою лучшу посаду. Він та-

кож учився так само в старім краю і також мав гарні надії, але невідрадіні обставини стали непереможною перешкодою для здійснення цих надій. Тут на вільній землі Канади в краю великої будучності, перед кождим чоловіком, котрий лише хоче працювати, дорога отворена до найкрасніших цілей. Така надія додавала йому охоти до життя і він з бадьорим запалом брався до науки.

І от хто знає чи дійсно є два товариші булиби зобачилися, якби не важна подія, яка лучила їх свого року в хроніці партійного життя наших вінніпегських політикерів.

Омелькові попалася випадково в руки одна з вінніпегських українських газет. Впала йому відразу в очі на передовій стороні уміщена товстими буквами відозва. У ній стояло ось що: Федерція Української соціал-демократичної партії у Вінніпегу скликає в неділю дня . . . великий мітинг до галі Queens Theatre, на котрім буде говорити сестра нашого героя Мирослава, панна Ірина Січинська. Омелько незмірно втішився, що трафилася нагода побачитись з дуже близько знакомим йому людиною. Проте без найменшого вагання поїхав до Вінніпегу. Слідуючого дня після приїзду запитавшись де лежить Queens Theatre зайшов у середину. Якжеж велике здивування огорнуло його, коли місто овації під адресою Січинської, або бодай виразів співчуття чув лише нарікання і лайку. Обавляючись, щоб і йому не обірвалося яке почесне слово, або апетитний трактament в формі шуханця в плечі виїшов з галі. Так проходжував він збентежений по театрі.

Насувалися йому в гадці слова Тарасові:

Доборолася Україна до самого краю

Гірше катів самі свої єї розпинають.

Після того як Омелько проходжував ся коло Квіне галі уриванішки розбурханої товпи почали чим раз утихати.

От і незабаром виспалася роздраженні патріоти на вулицю.

Омелько станув по противній стороні вулиці і вдивлювався з напруженням в товпу, щоб зобачити когось зі своїх знайомих.

І власне увінчалось успіхом його бажання. Вскорі узрів знакому твар свого улюбленого товариша Богдана.

Як раз очі обох товаришів стрінулися майже одночасно. В радісанні товариші мерці підбігли до себе. Звіталися щирим стисненням руки як пристойть при довшій небаченю ся і потягли далі вулицею ід мистови до гостинниці, в котрій мешкав Богдан.

Тут довідався Омелько, що Богдан є учеником „Manitoba College” а тепер в часі ферії займається учительством на фармах, щоб заробити гроші і знова слідуючого року черпати науку англійщини у згаданій інституції. Тою дорогою хотів Богдан розширити більше на англійській лектурі світогляд свого знання.

Омеля товариші при чарці вина почали висказувати суб'єктивні і об'єктивні погляди на різні біжучі теми.

В міру того як зменшувалося вино у флянці товариші підбадьорені з тим більшим оживленням провадили свою розмову.

Прибирали єї в чимраз то яскравіше фантастичні закраски.

Густо часто один або другий підносив нервовим тоном свій голос схожий радше на крик. Товариші уживали його для вірнішого з'люстровання своїх аргументів.

Вимахували від часу до часу руками в одну і в другу сторону немовби хотіли ухопити один другого, притягнути до себе і примусити до узнання рації.

Богдан розфільований промовою, встав з крісла почав нервово ходити по кімнаті а закуривши папіроску на ново усів.

Підчас того Омелько для привернення товариша в нормальний стан, розкоркував нову флянку доброго коняку, а паливши його в чарку подав Богданови говорячи: Позволь товаришу ще чарочку коняку. — Дуже радо. Винявши з уст папіроску, Богдан сягнув по чарку, підніс єї до очей, потім пересунув перед світлом лампи по-

нюхав, випив кілька краплин, довго смакував, вкінці промовив; Ох! чудова трути-на! а радше повільний а розкішний убій-ник люду. Ти, почав Омелько. Ти його до-бре не знаєш. Читавсьь венправді не одну цікаву розвідку в часописях протів алько-голю, але не відів Ти як я алкоголю так сильно убиваючого робочу клясу нашого народу.

Чи треба далеко шукати? Відів-я на власні очі, відів-ем дивні проймаючі і дра-матичні наслідки алкоголю, коли робивем у Форт Віліям.

Жне там много Русинів. Одні ладують товари на кораблі і владовують, другі відважніші і сміливіші займають ся ри-боловлею. Они то пускають ся на то стра-шне озеро. Оно вивертає їх човна одним потрясенем свого зеленавого хребта і про-глочує як дрібні пігулки. Пускають ся на своїх маленьких лодках днем і ночью, смілі, зухвалі й няні дуже часто. Коли батля повна, видно скали на воді, говорять коли порожня цілком їх не видно.

Зайди до їхніх домів. Ніколи не заста-неш батька родини в дома. Спитай жінки що стало ся з її чоловіком, покаже она то-бі рукою, на озеро. На то темне понуре-ревуче безнастанно білою як сніг піною, озеро.

Одного року десь в половині Новем-бра, жінка мого добре знакомого рибака по-родила хлопця. Отець новонародженої ди-тини Дмитро Блоха запросив мене на па-нашку (хрестного батька). Не міг я відмо-витись від еєго, як рівнож позичити сво-му Блосі пять долярів на оплачене хрес-тин. Христини мали відбутися слідую-чого дня.

О девятій рано вступив до мене Дмитро Блоха враз з сестрою його жінки Мариною. Она робила яко кухарка у однім із Фортві-ліямських готелів а чоловік її Софроній був за портера у тім же замім бізнесі.

Ми пішли до церкви. На дворі був трі-скачій мороз, від котрого не тільки шкіра на тварі але і гавзи могли тріскати. Гадав я зі співчутєм о біднім немовляти, несенім Мариною.

Говоривем тобі, що та руська раса му-сить бути зі желіза, коли дитина зараз по-уродженю може віддержати подібну про-гульку.

Ми прибули перед церкву але двері були еше замкнені. Огомость епізнили ся.

Тоді Марина сівши на сходах перед входовими дверми почала з її вродженим флегматичним звичаєм, розвивати з ков-дри дитину. Хотіла завипути її в новокуп-лену по дорозі крижму.

Підскочив я обурений таї став толку-вати її, як можна на кільканаїцять степ-невім морозі робити такі операції.

Она відповіла, що прецінь дитина не може бути хрещеною без крижми.

Я сердив ся, грозив, що відіиду, хоті-вем силою перешкодити їй в тому.

Марина утікла від мене, бродячи по снігу а тіло дитини зеніло цілком.

Хотівем вже покинути цих небкресап-ців, коли зобачивем надближаючого ся по-вільно священика враз з дяком.

Підбіг до нього і висказав мос обуре-не з приводу сього, що зайшло.

Цілком не здивував ся сїм священик лпше звільна відповів: „Щож ви хочите? ми в тім нічого допомогти не можемо. Як то, сказав я! вашим обовязком є учити розу-му своїх парохіян, запізнавати їх з добрим а відкидати се, що приносить їхньому здоровлю шкоду. Вам було-би вказаним слідуючої неділі піднести цей факт і витя-гнути з него шкідливі консеквенції.

Священик розсміяв ся з мене і ска-зав. „Не можемо сьому перешкодити; то-гакій звичай, так всі робять.

Нарешті увійшов до захристії а ми лпшили ся перед дверми церкви.

Отворено двері і ми увійшли в середи-ну.

Тут приодів ся священик у біло жо-втий епітрахіль і почав хрестити дитину. Порущував ся дуже лїниво а поодинокі славянські реченя, що виходили з його уст без жадного севсу, цідив одно за другим в далеских відступах. По відреченю ся всяких сатанів закінчено хрестити після всяких вимог обряду. Марина утулювала тепер

Поваж. Фармери та Робітники!

Чи передплатуєте Ви вже **У К Р А І Н С Ь К И Й Г О Л О С**? Коли ще ні, то
випліть сейчас цілорічну передплату **\$ 2.00**, бо

КОЖДИЙ свідомий Русин-Українець повинен передплатувати
народню часопись

ОДИНУКУ

УКРАЇНСЬКИЙ ГОЛОС

Часопись ся здаєть ся за гроші, зложені свідомими одишницями з нашого народу в Канаді, а не чужинцями як прочі і стоїть в обороні наших поселенців так фармерів як і робітників. Напрям часописи безпартійний, значить, часопись не виплигуєть ся чужим партіям, а всякому говорить правду і пиятує кривди заподіяні нашим поселенцям. Зміст часописи вельми ріжнородний; часопись видаєть ся на 8-х великих сторонах і коштує на рік

\$ 2.00 для Канади і Америки, а для Старого Краю **\$ 2.50**

Передплату виплайте сейчас при замовленю.

UKRAINSKYJ HOLOS

P. O. BOX 3626

WINIPEG, MAN.

ковдрою дитину, котра підчас цілої церемонії безперестанно кричала.

Священник покликав мене до підпису протоколу довершеного обряду. А мої куми враз з дитиною удали ся домів.

По підписаню зажадав священник від мене пять долярів за конта.

Позаяк позичивем пять долярів Блоєї, не хотів пошовно платити.

Парох грозив, що підре протокол і уневажнить цілий акт.

Я знова грозив йому прокуратором державного суду. Суперечка тревала досить довго.

Вкінці видізем, що нічого не вдію і рад не рад мусізем заплатити.

Після сего удовем ся до поменканя Блохи, однак они анї Марина еше не вернули.

Положниця самітна в хаті дрожала в ліжку від холоду і голоду, бо від попередного дня еше нічого не їла.

Щож до лиха з ними скоїло ся? запитав я. Певно пішли до готелю відповіла, уважаючи то за річ найприроднійшу в світі.

Тоді сподав я на моїх пять долярів, позичених на конта хрестин, а правдоподібно ужитих на сплаченє горівки.

Пішов я до склену, купив мяса і зварив хорій росолу.

О шестій вечером їх еше не було.

Малому хлопцеві Филипови, братови хорої що власне в той час повернув з роботи, сказавем, що я тепер відходжу до роботи. Наколи би однак щось важнійшого зайшло з хорою то най дасть мені знати.

Аж на другий день десь около 7 год. рано прийшов я з роботи. Ще не успізем скинути з себе ковта, аж туть вбігає хлопець і з певним переляканем оповів: Ох наноچку! Около півночи вернули всі троє такі пияні-пияні, що не могли на ногах удержати ся. А одіж їх така замащена, якби де в рові качали ся.

Ну а дитина?

Принесли єї до дому таку сину-сину, що аж они полякали ся. та казали єї пити.

Як то пити?

А так пити горівку. Дмитро дав сестрі. А потім, що по тім було?

Нестало горівки і всі троє пили оцет з великої бєтлі. І мені казали пити, але я не хотів, бо то дуже квасний.

І так пили, пили аж доки всю батлю не випили.

Моментально вхопив я за палицю з заміром не жалувати єї попробувати на хребтах тих звірят в людській шкірі і побіг до Блохи.

Обік синього труна дитини конала отрута оцтом матір. На підлозі лежали Марина і Дмитро. Занявем ся хорою, котра около полудня умерла.

Омелько замовчав.

А Богдан вхопив батлю з коняком, наляв другу чарку, підсунув со під світло лампи, а наситившись прозоростою цього золотистого блиску вихилив его з розкошею в рот.

Накладом Видавництва „ХАТА“

вийшла нова, дуже інтересна книжочка п. з.

Канадйські

Оповідання.

Зсть се збірка самих на-
ших
КАНАДИЙСКО - РУСКИХ
писателів як:

**Кудрика,
Новака,
Стечишина**
і інших.

Часть Перша коштує

15 центів

РУСКА КНИГАРНЯ в Винпегу

850 MAIN ST. WINNIPEG, MAN.

Руска Книгарня видала доси много книжок, з котрих поручає особливо сі:

Слово правди, написане сьвященником Петровом	.15
Про чуда сьвятих Дамазія і Панкрація, або пам'ятка з староканських відпустів	.10
Правовірний Католик	.10
Христос охотно приймає грішника	.10
Без Бога на світі	.25
Важніші права Канади, або наші Канадйські параграфи	.35
Підстава Християнської віри . . .	.25
Вірність пастирека Ісуса Христа . . .	.05
Оборона віри, або пояснене чому і як маємо вірити в Бога . . .	.25
Фармазони або як то 30 господарів записалися чортові . .	.25
Оповідання для дітей. Гарна книжочка з образками видана в Канаді . . .	.30
Казки за Жидів . . .	.10
Рицар і Смерть . . .	.05
Домашній Писар, або взори руских і англійських листів на всякі случаи. Ціна зп.	.35
Пісні про Канаду і Австрію . . .	.40
Нові Пісні . . .	.25
Робітничі пісні, про долю канадйських робітників . . .	.25
Сім Мудрців	.25
О терпеливій сцені	.25

Пишіть по наш каталог на виразну адресу:

RUSKA KNYHARNIA

850 MAIN ST. WINNIPEG, MAN.

Для всіх тих, що хочуть заробити гарний гріш, а рівночасно положити і від себе цеголку до будови культури і знання міжцанним укр. народом в Канаді, „Хата“ єсть найлучшим средством. Можете взяти

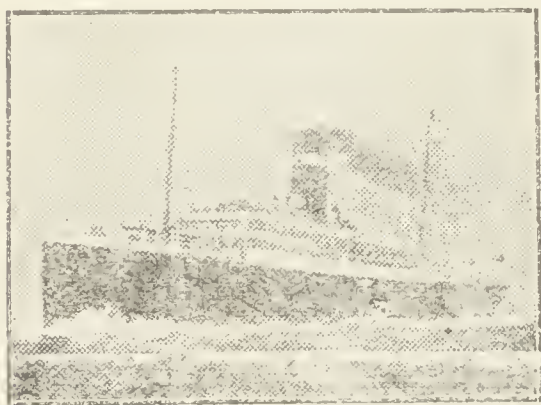
агенцію „Хати“ на предплату і оголошення від чого дістанете гарний рабат. Просить ся отже звертати по інформації до видавництва на адресу;

„ХАТА“

850 MAIN ST.

WINNIPEG, MAN.

Найстарша Одинокка Руска Фірма
в Вінніпегу
БЮРО АДВОКАТСКО-НОТАРІАЛЬНЕ.

ВИПРОБЛЯЄ; повномочія, контракти, декларації, скрипти довіжні квітні інтсубуляційні і ектабуляційні, потверджені підписом конзули;

ПЕРЕВОДІТЬ процеси енадкові і всякі иньші;
ПРОДАЄ грунта в старім краю і стигає довгн;
ПРОДАЄ шфкарти на найліпші корабельні лінії найтаньше і найбезпечнійше а їзда морем триває тільки 5 днів.
ПОШЛАЄ гроші до всіх частин сьвіта найскорше і найбезпечнійше;
ПОЛАГОДЖУЄ справи війскові, як увільнення від асентрунку, виправ і т. п.;
АСЕКУРУЄ від огня і на житє;
ПРОДАЄ І КУПУЄ реальности в місті і на провінціях;

Управителем сеї фірми є

М. В. СЛОВОДА,

руський нотар

СВІН ДО СВОГО

RUSKA KANCELARYA

NATIONAL REALTY Co.

671 Main St.

Winnipeg, Man.

РУСИНИ! ПІДПІРАЙТЕ СВОІХ БІЗНЕСМЕНІВ!

КАНЦЕЛЯРИЯ НОТАРИАЛЬНА

НОТАРІ ПОВНОМОЧНИКН

ЗАСТУПНИКН.

ВИПРОБЛЯЄ; повномочія, контракти купна і продажн, як також і всякі правні документа легалізовані дотичними властями тут і в старім краю.

ВИМІНА і висилка грошей до всіх частин сьвіта. тано скоро і безпечно.

КУПУЄ і ПРОДАЄ; фарми, лоти і домн тут як також реальности в старім краю.

КОЛЭКТУЄ; гроші і нерепроваджує всякі судові справи.

ПРОДАЄ; шифкарти до і зі старого краю на найлучші поспішні корабельні лінії по танійшій ціні як иньші офіси.

ПОЖИЧАЄ гроші на фарми і на всякі реальности за низький процент, —

АСЕКУРУЄ від огня і на житє,

Во всяких справах порада даром.

Прийдіть або пишіть а переконаєтесь в скорій дешевій і чесній роботі. Не у чужих а в своїх шукайте поради і виходу!!

В всяких справах удавайтесь до нас.

STEFANIK & CO.

854 MAIN ST.

WINNIPEG, MAN

T. STEFANYK

менеджер і нотар

В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ ВИХОДИТЬ
ТІЖНЕВА ЧАСОПИСЬ

„ЩЕРЩЕНЬ“

SZERSZEN

439 NORTH 6TH AVE.

SCRANTON, PA.

котра своїм „жалом“ тне всякого рода хрупів, сзутів, запродавців без пардону. Служить вона виключно Українському народові і боронить його перед всякими голотами.

Предплата на рік \$1.50

Адрес:

РУСКА КНИГАРНЯ

850 Main St.

Winnipeg, Man.

має великий вибір музичних інструментів, яких доброту хвалять кожний.
Між иньшими поручаємо наші найновіші

ГРАМОФОНИ

спроваджені зі старого краю, котрі чистотою голосу і тривалістю переви-
щують всі тутешні виробы.

Сей грамофон є велич-
нним усіх попередніх
продавців. Є амінерний,
всмакнений скрипач
величчю 12 квадрат. футів
в поверхні, а 6 футів висо-
кості, має оздобну грубу
16 футів в перетві і елек-
тричний мотор. Підіймає від
пшівки і скрипки і ін-
струменти як також апарат
до передавання голосу. 10
цисевий рухомий крижак
на рекорди має тільки
берези, грає все.

До сего грамофону додає
ся

12 рекордів

такіх як нижче подано

Хто хоче більший вибір
най пише по наш каталог
грамофонів і рекордів
плит.

Зелена рута, ой за гаєм
Рах цях, цях, полька

Вилітали орли
Краковяк

Гей на горі там жінки знають
Дівча в снігах стояло

Марш Вуйків
Вальс

Американський вальс
Ой під гаєм зелененьким
Руский козачок
Руский національний танець
Стоїть явір
Ой місяцю

Лендлер
Тромпетовий лендлер

Краковяк
Руский козак
Орхестра, танець
Віють вітри
Краловский Марш
Салоний Лендлер

Так само спеціально звертаємо увагу на
наш склад тутешніх і краєвих

ГАРМОНІЙ

ріжних моделів, трубок, скрипок і т. д